

Ocena zasobów pomocy społecznej

Autorzy:

Magdalena Jaworska

Elżbieta Miklasz

	SPIS TREŚCI	STRONA
1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	3
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	11
3.1	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS, CUS oraz MOPS, MOPR	37
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	40
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	49
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	58
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej	62
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	62
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	62
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	65
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia	65
10	Wnioski końcowe	65

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w gminie Pruszcz. Jest to gmina rolnicza, leżąca w powiecie świeckim. Gmina Pruszcz graniczy z gminami: Bukowiec, Świecie, Świekatowo, Dobrcz, Koronowo, Chełmno, Unisław. Siedzibą gminy jest Pruszcz. Powierzchnia gminy Pruszcz wynosi 142 km², co stanowi 9,6 % powierzchni powiatu, 0,8 % powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 68 osób, w powiecie 83 osób, w województwie 116 osób. Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia gminy Pruszcz.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej

Według stanu na 31 grudnia Pruszcz 2023 r., liczba ludności gminy Pruszcz wyniosła 9.148 osób, z czego 50,7 % stanowiły kobiety, a 49,3 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 9,6 % ludności powiatu, 0,5 % ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,90 %, osoby w wieku produkcyjnym 59,80 %, a w wieku poprodukcyjnym 20,30 %. W latach 2018 - 2022 liczba ludności spadła o 3,8%.

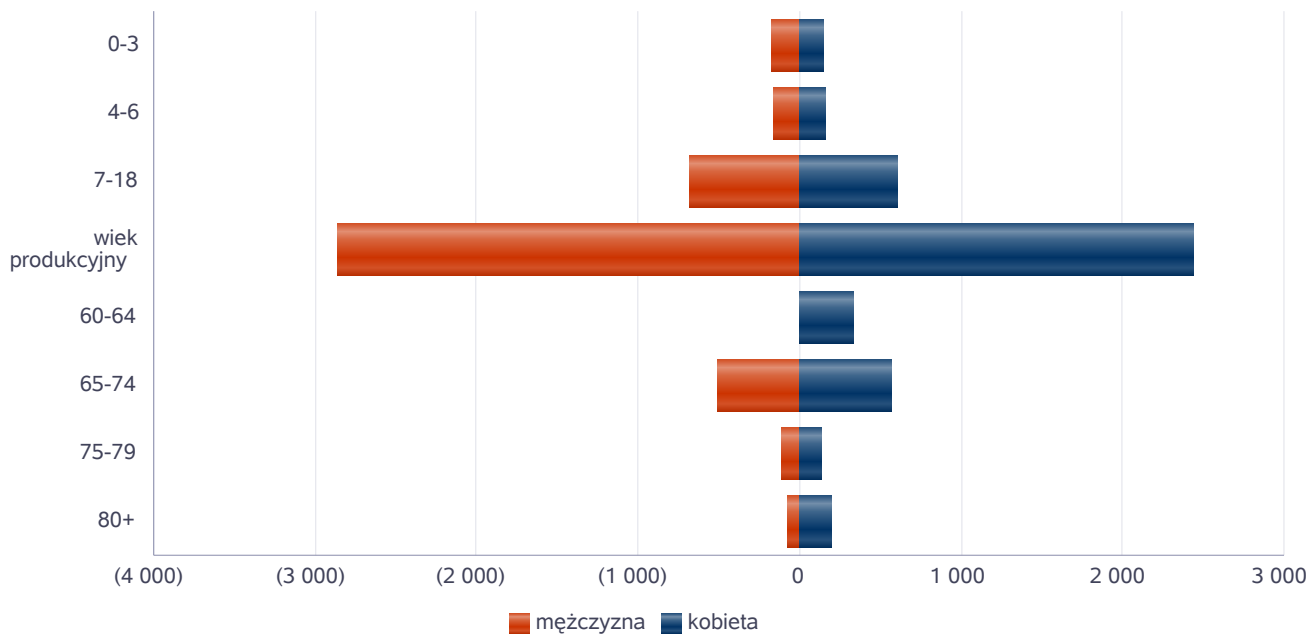
Według stanu na 31 grudnia 2023r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 4,9 %. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosiła 6,3%, natomiast dla województwa wynosiła 7,1 %

W zasobach infrastruktury społecznej gminy Pruszcz znajduje się 1 żłobek - klubik dysponujących 21. miejscami,

2 przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 330 miejscami. Na terenie gminy funkcjonuje 3 opiekunów dziennych. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii (liczbę ludności w podziale na płeć i grupy wiekowe), rynku pracy (liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale, liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej) i infrastruktury społecznej (liczba żłobków, liczba opiekunów dziennych, liczba miejsc w żłobkach, liczba dzieci którym nie przyznano miejsca) oraz w formie tabelarycznej informacje o infrastrukturze społecznej zawierające dane własne jednostki dotyczące: liczby mieszkańców komunalnych, socjalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie gminy Pruszcz.

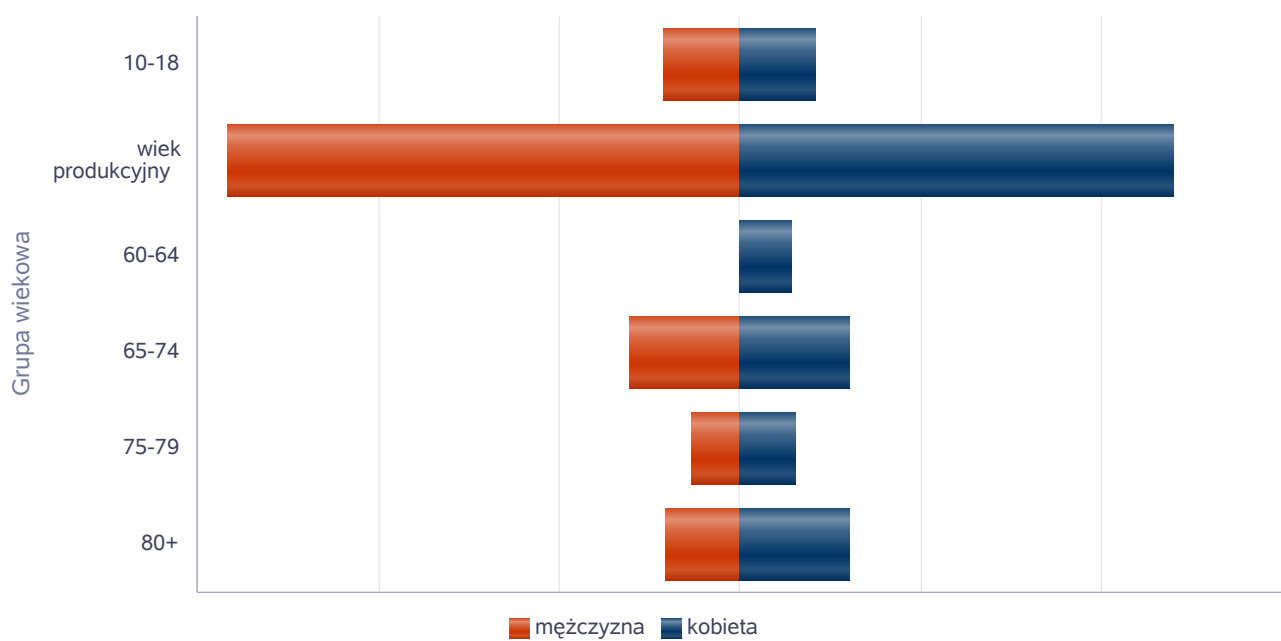
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci		
Grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	174	146
4-6	153	165
7-18	680	611
wiek produkcyjny	2 866	2 443
60-64		332
65-74	507	572
75-79	106	142
80+	78	198

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

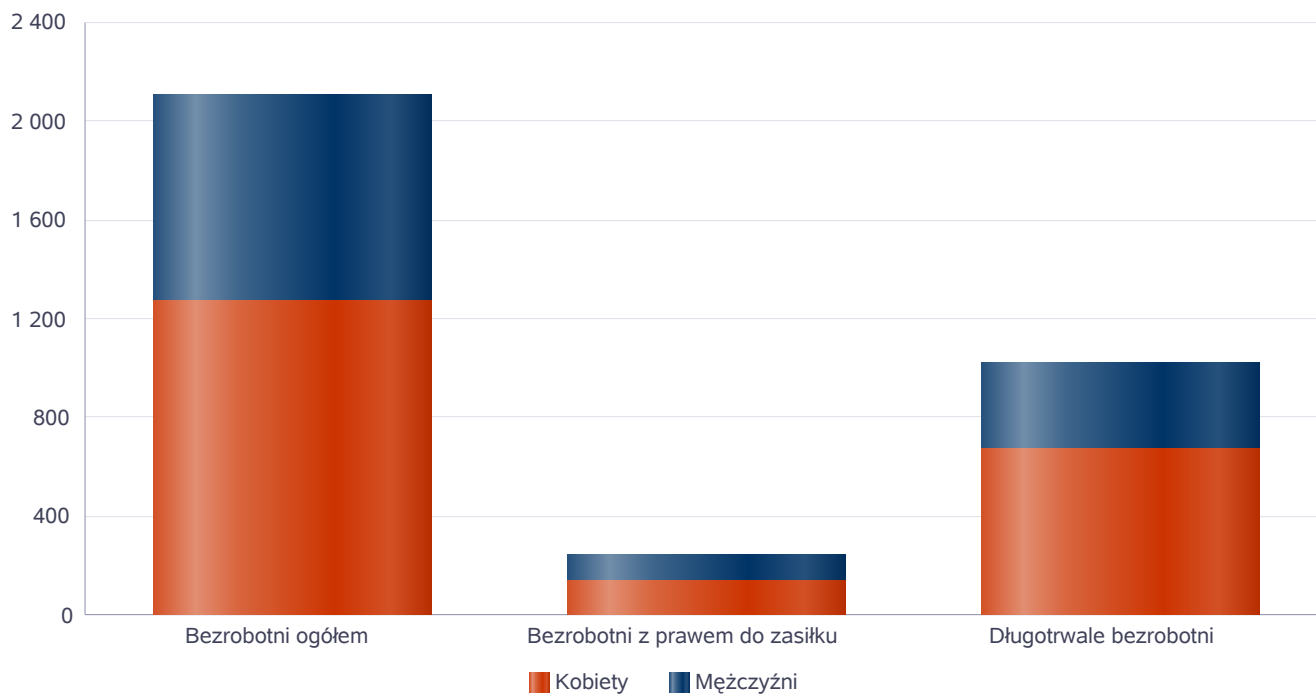
Grupa wiekowa	Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci	
	mężczyzna	kobieta
10-18	424	419
wiek produkcyjny	2 836	2 394
60-64		277
65-74	613	607
75-79	275	305
80+	416	607

Prognozowana liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

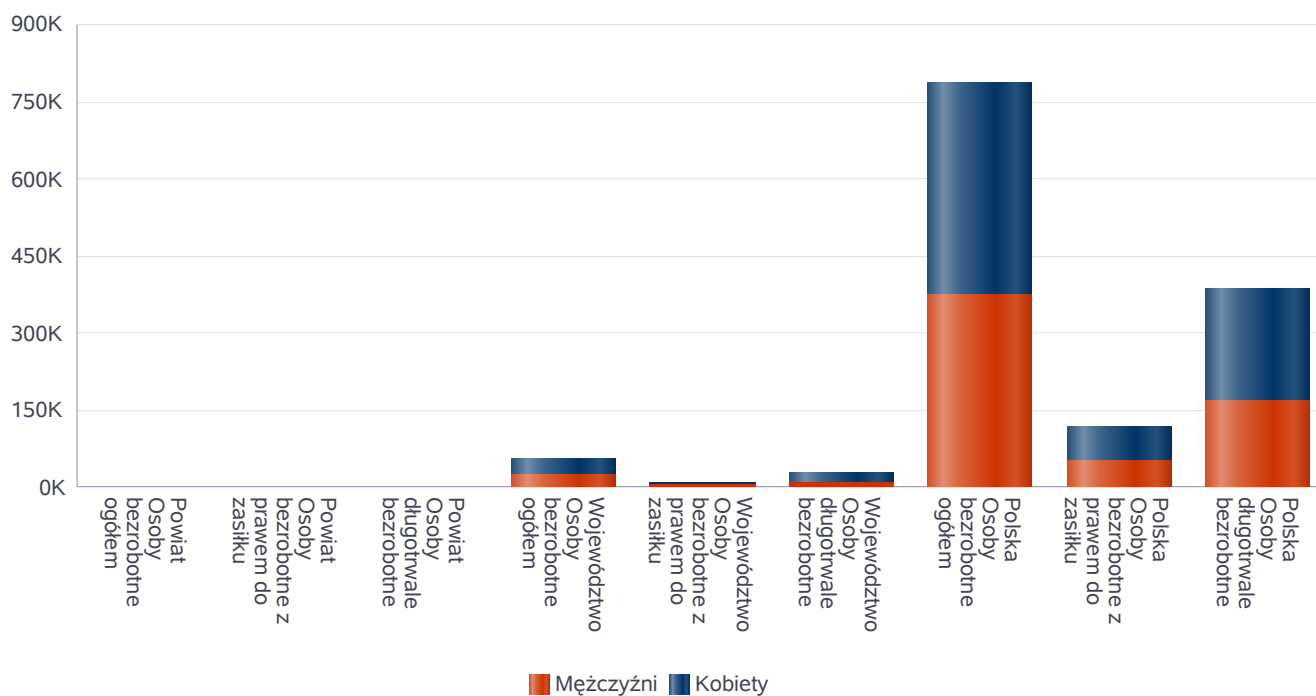
Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku (poziom powiatu)

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 102	836	1 266
Bezrobotni z prawem do zasiłku	246	107	139
Długotrwale bezrobotni	1 022	351	671

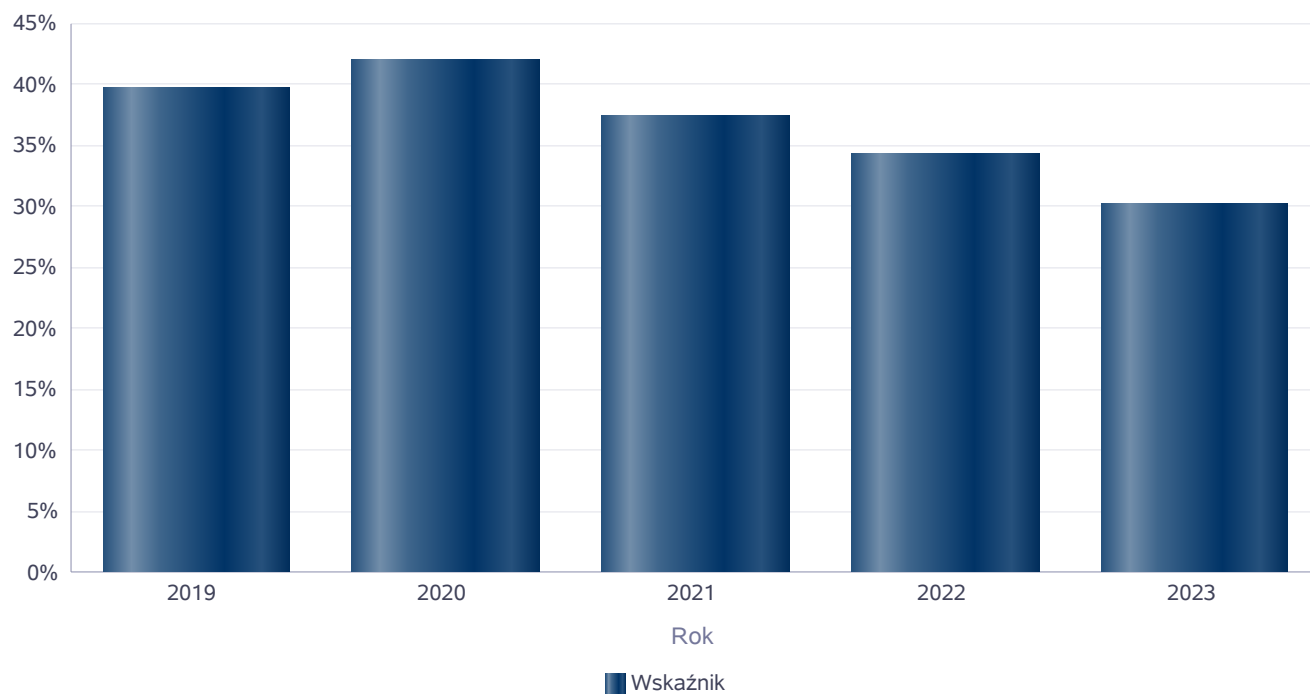
Wykres prezentuje liczbę osób bezrobotnych, liczbę bezrobotnych długotrwale oraz liczbę osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, ogółem i w podziale na płeć.

Status	Powiat		Województwo		Polska	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1 266	836	31 287	23 084	413 294	371 950
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	139	107	5 210	4 044	66 197	53 024
Osoby długotrwale bezrobotne	671	351	18 205	10 380	214 781	169 653

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

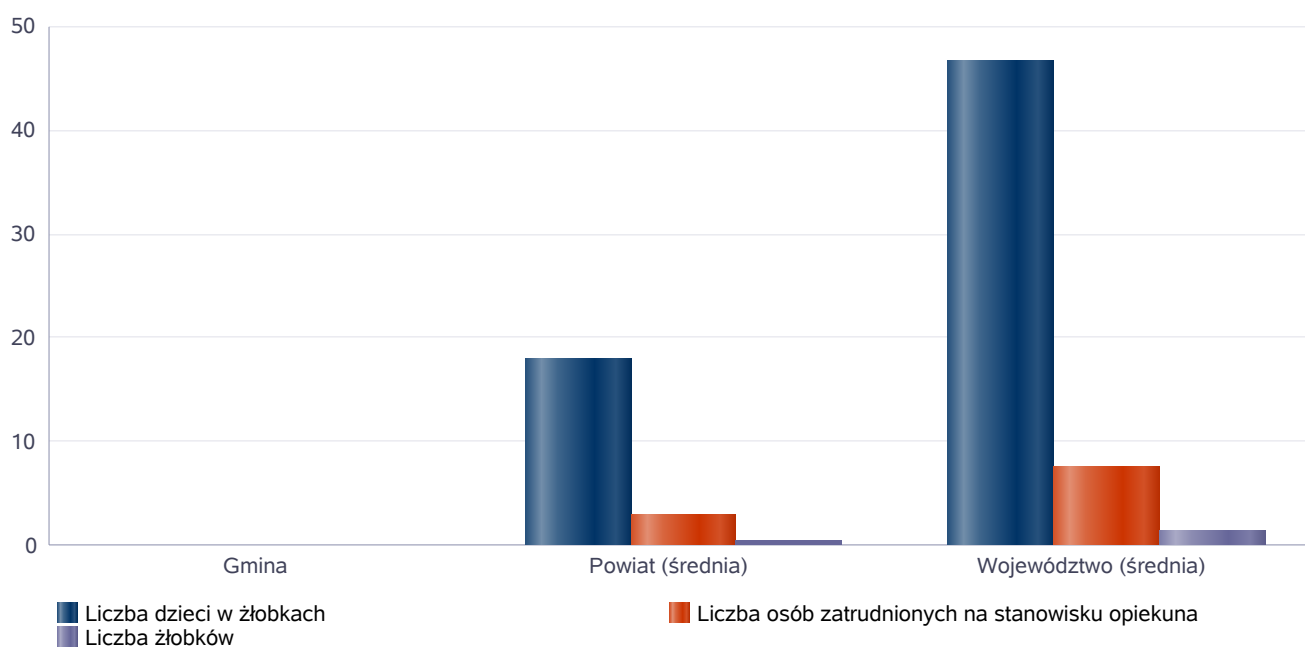
Rok	Wskaźnik
2019	40%
2020	42%
2021	37%
2022	34%
2023	30%

Liczba placówek i miejsc dla dzieci

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Liczba dzieci w żłobkach	0,00
Gmina	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	0,00
Gmina	Liczba żłobków	0,00
Powiat (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	17,91
Powiat (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	3,00
Powiat (średnia)	Liczba żłobków	0,45
Województwo (średnia)	Liczba dzieci w żłobkach	46,55
Województwo (średnia)	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna	7,62
Województwo (średnia)	Liczba żłobków	1,33

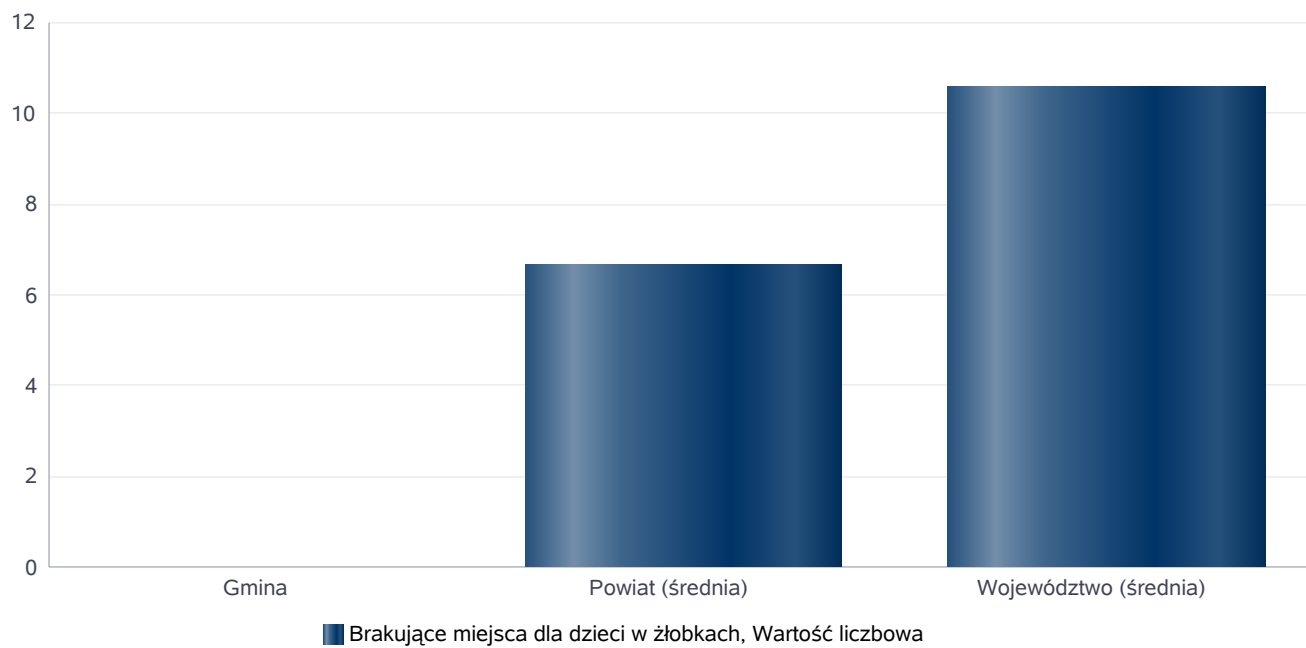
Infrastruktura opieki nad dziećmi

Liczba placówek i miejsc dla dzieci

Jednostka terytorialna	Miara	Wartość liczbową
Gmina	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	0,00
Powiat (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	6,64
Województwo (średnia)	Brakujące miejsca dla dzieci w żłobkach	10,54

Infrastruktura opieki nad dziećmi

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024*
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	21	21	21
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	23	15	15
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	7	7	7
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	16	5	5
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	0	0	0
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	1	2	1
Liczba hospicjów	7	0	0	0
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	X	X	X

* Wielkość prognozy nie dotyczy wartości przyrostu lub spadku. W przypadku braku możliwości oszacowania wielkości liczbowych dla prognozy należy wpisać liczby odpowiadające danym z kolumny "Rok oceny 2023". Niniejsza instrukcja dotyczy wypełniania wszystkich tabel OZPS.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia

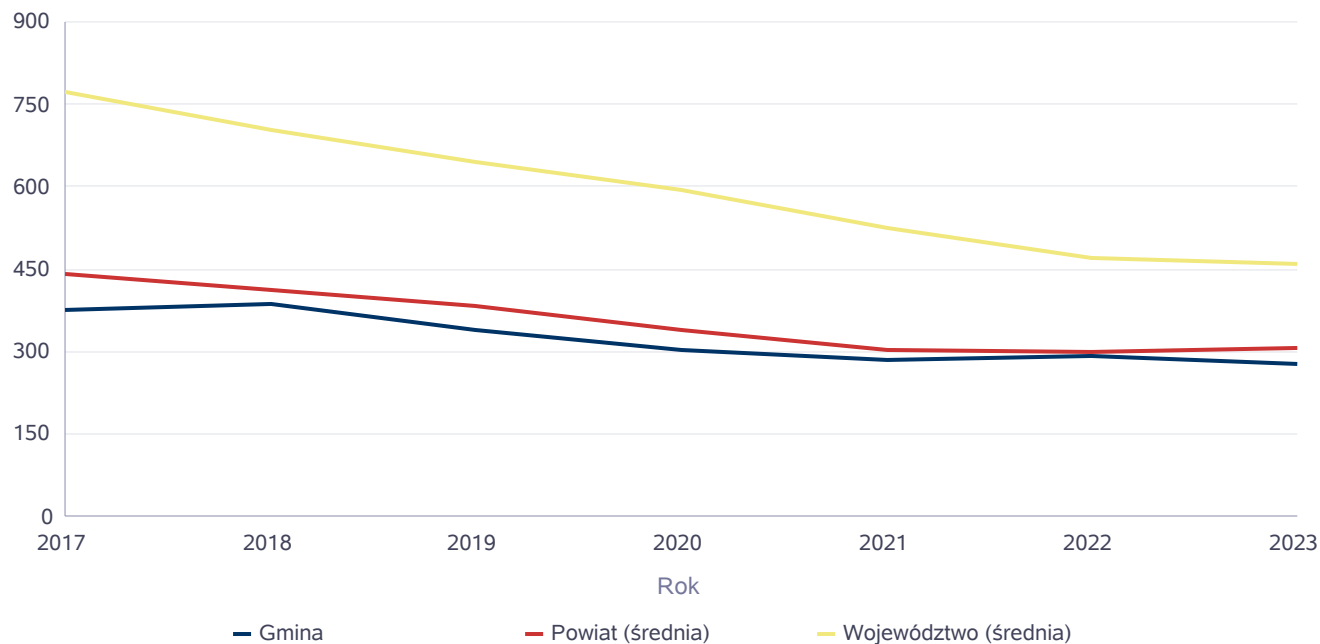
Pomoc i wsparcie w gminie Pruszcz z pomocy społecznej w 2023 roku uzyskało 462 osoby, co stanowiło 5,05 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2022 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 37 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 5 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 156 rodzin, co oznaczało zwiększenie w stosunku do roku 2022 o 3 rodziny.

W gminie Pruszcz najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, wskaźnika deprywacji lokalnej, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczby rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, wskaźnika pracy socjalnej, liczby rodzin korzystających z interwencji kryzysowej, wskaźnika kontraktu socjalnego w podziale na typy, wskaźnika projektów socjalnych.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

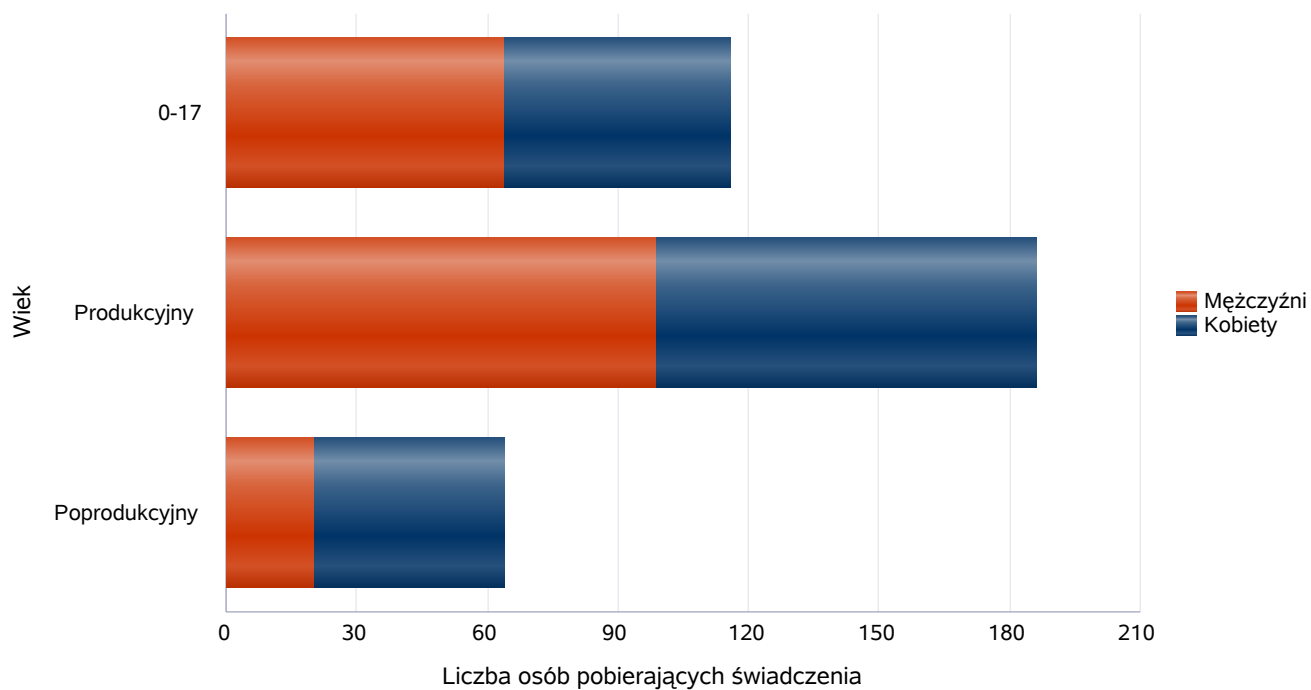
	Liczba świadczeniobiorców						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina	377	387	338	304	284	291	277
Powiat (średnia)	441	411	382	338	303	298	305
Województwo (średnia)	773	702	644	593	526	469	458

Liczba świadczeniobiorców

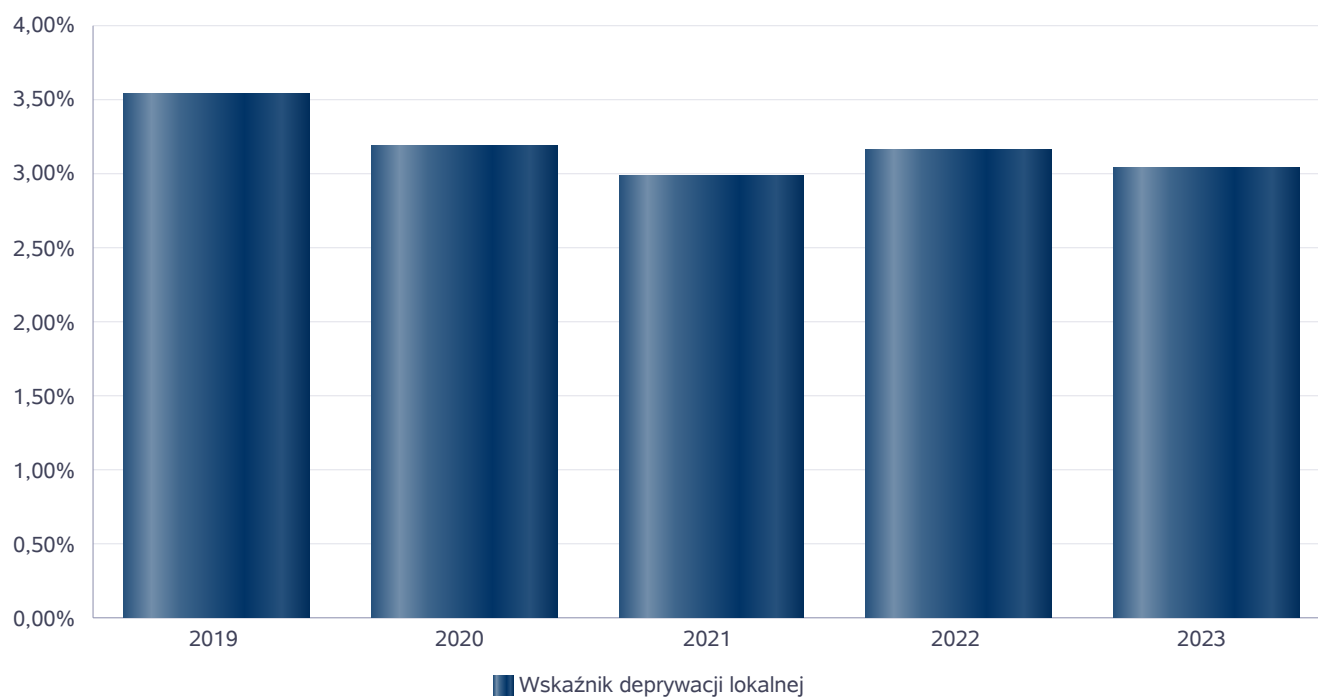
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	116	52	64
Produkcyjny	186	87	99
Poprodukcyjny	64	44	20

Wskaźnik deprywacji lokalnej

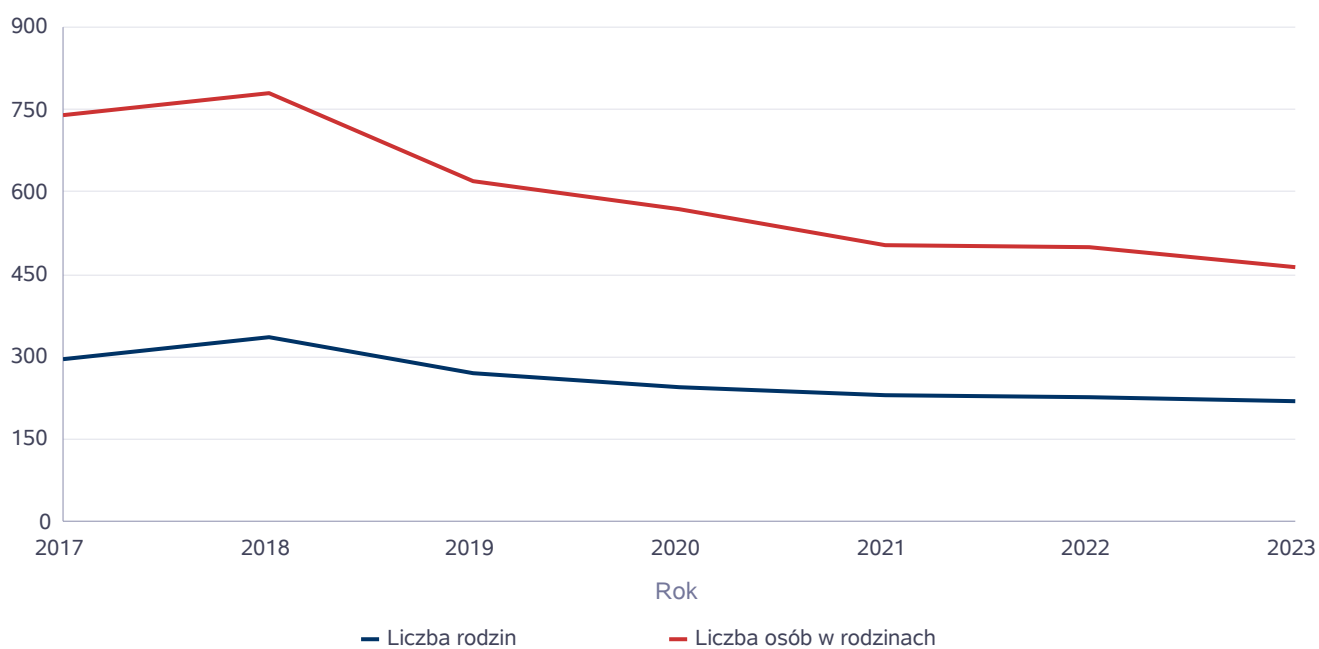
Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2019	3,53%
2020	3,17%
2021	2,98%
2022	3,16%
2023	3,03%

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	296	741
2018	337	781
2019	269	618
2020	244	567
2021	229	503
2022	225	499
2023	220	462

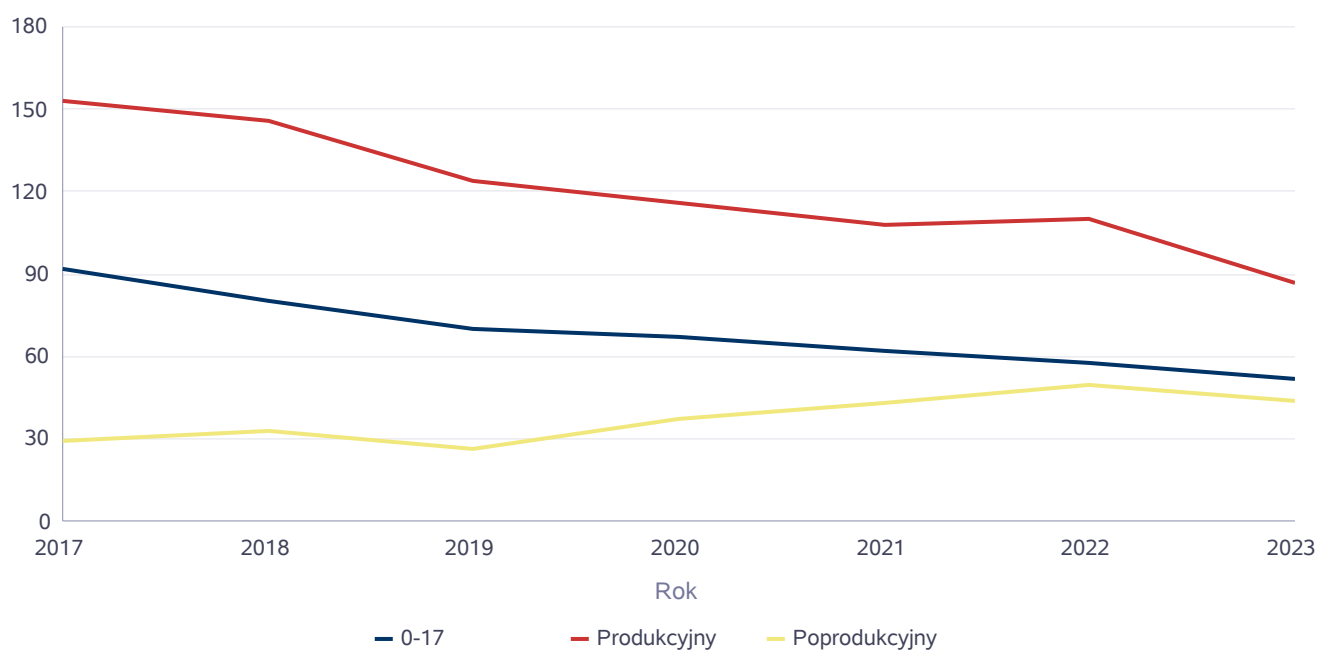
Korzystający z pomocy społecznej

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej

		Liczba kobiet korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pruszcz	0-17	92	80	70	67	62	58	52
	Produkcyjny	153	146	124	116	108	110	87
	Poprodukcyjny	29	33	26	37	43	50	44
Powiat (średnia)	0-17	123	108	104	90	76	72	74
	Produkcyjny	192	167	152	140	122	114	110
	Poprodukcyjny	49	51	47	43	40	44	43
Województwo (średnia)	0-17	130	121	111	103	93	88	82
	Produkcyjny	265	226	203	198	177	160	139
	Poprodukcyjny	74	73	77	69	70	65	62

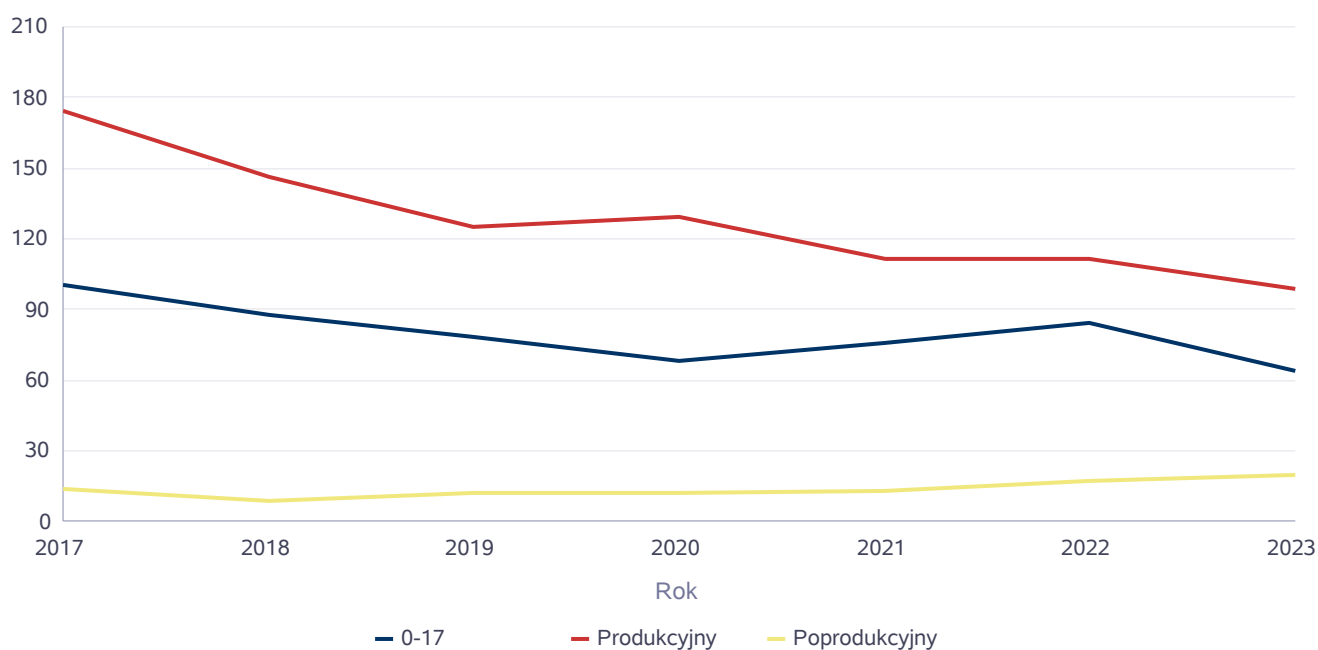
Liczba kobiet korzystających z pomocy

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej

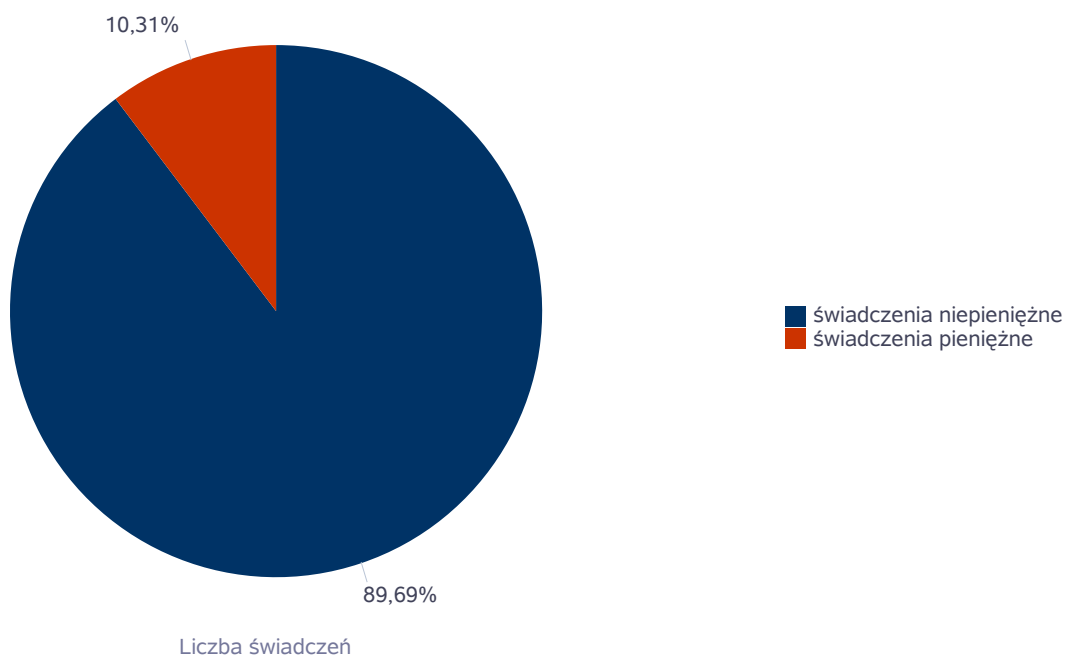
		Liczba mężczyzn korzystających z pomocy						
Poziom	Wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pruszcz	0-17	100	88	78	68	76	84	64
	Produkcyjny	174	146	125	129	111	111	99
	Poprodukcyjny	14	9	12	12	13	17	20
Powiat (średnia)	0-17	130	117	115	94	85	81	79
	Produkcyjny	205	174	159	152	134	123	119
	Poprodukcyjny	17	16	15	13	14	17	18
Województwo (średnia)	0-17	139	128	117	111	99	94	89
	Produkcyjny	258	217	199	206	191	168	150
	Poprodukcyjny	25	23	25	25	26	24	23

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy

Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

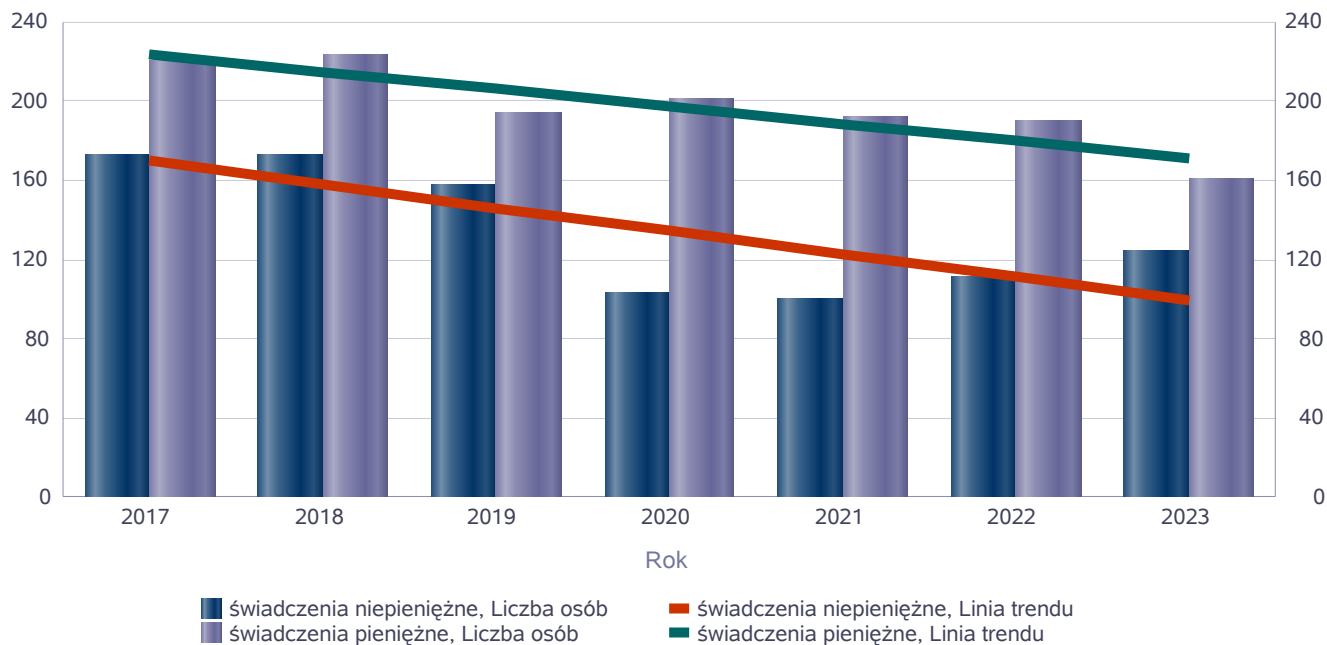
Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
świadczenia niepieniężne	12 655
świadczenia pieniężne	1 454

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	173	173	158	103	100	111	124
świadczenia pieniężne	220	223	194	201	192	190	161

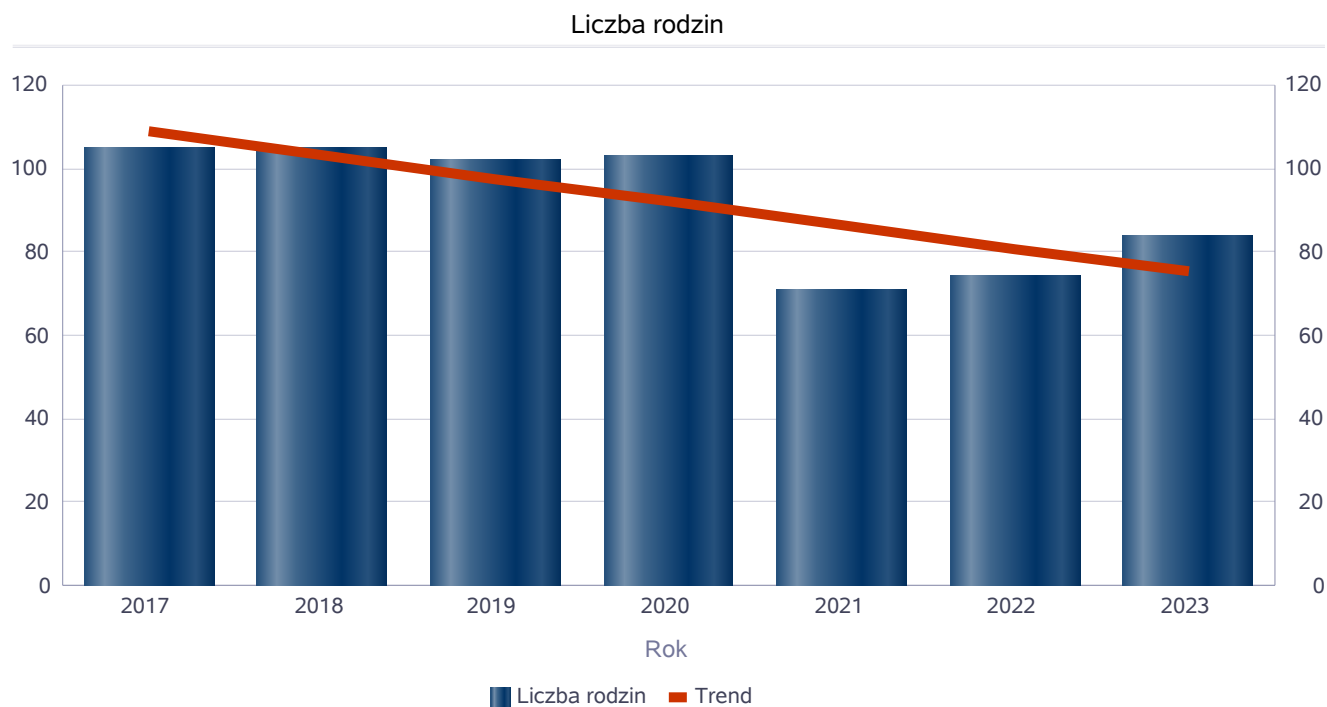
Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

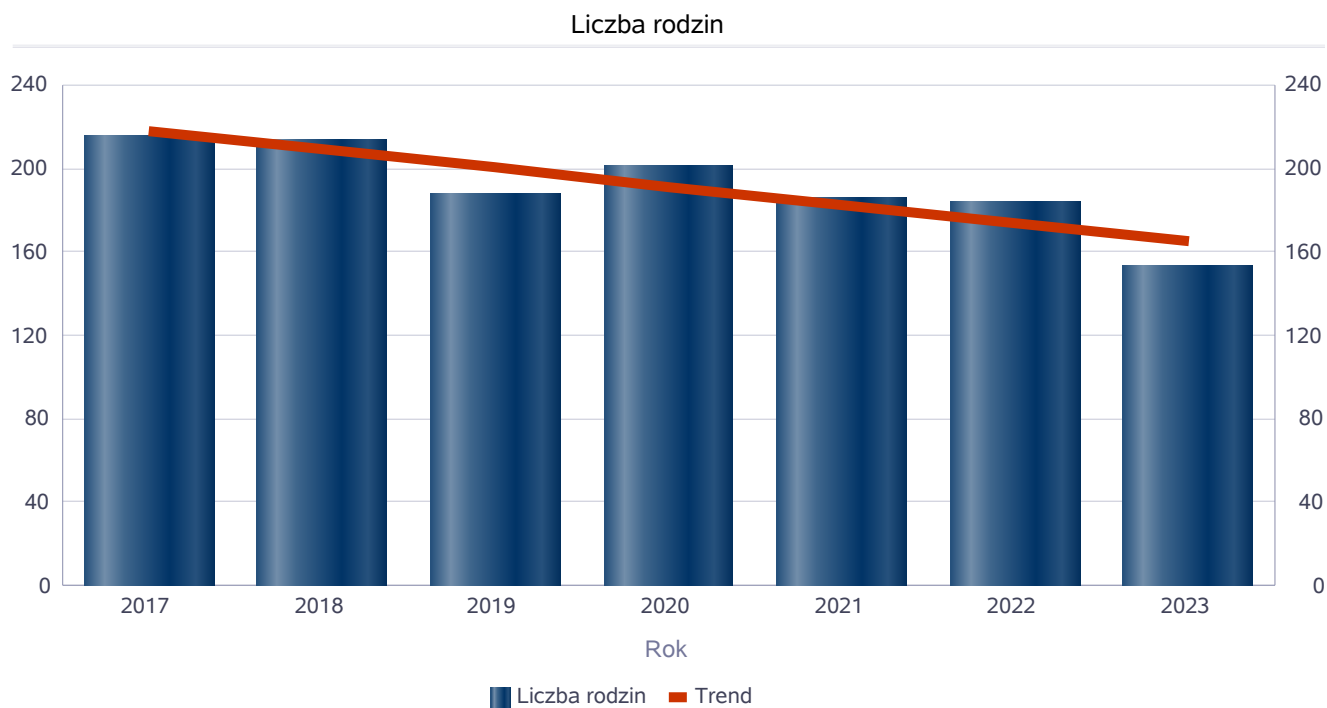
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	105	105	102	103	71	74	84
świadczenia pieniężne	215	213	188	201	186	184	153

świadczenia niepieniężne

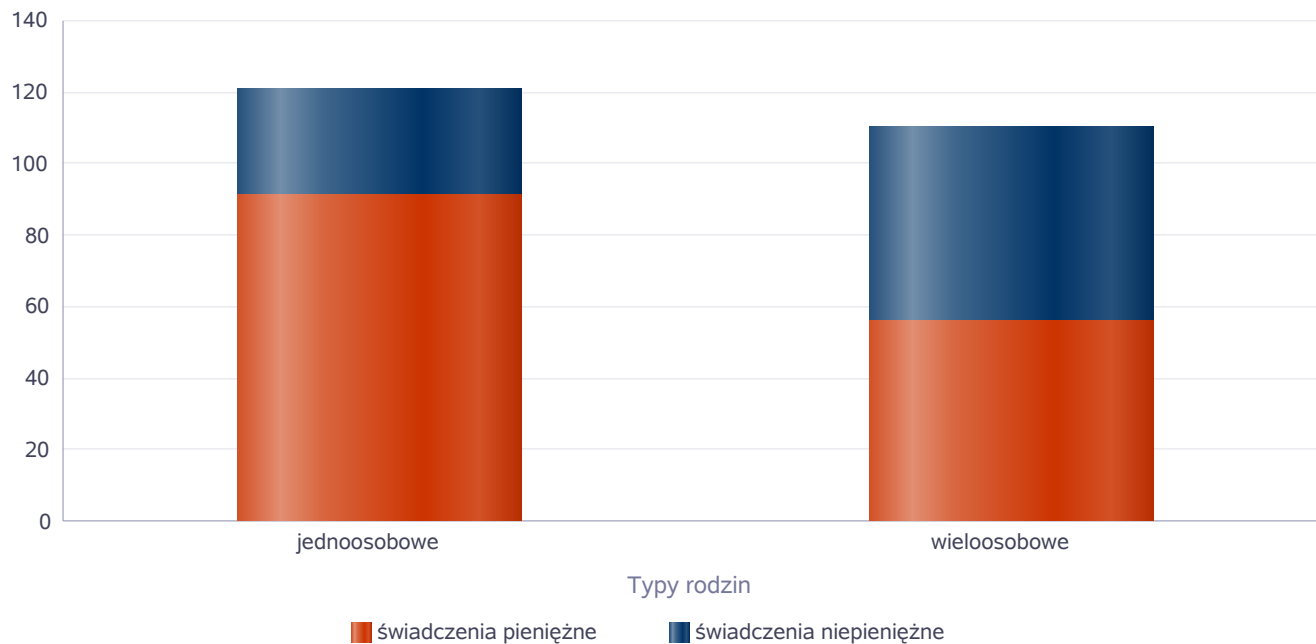
świadczenia pieniężne

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin

Typy rodzin	Liczba rodzin pobierających świadczenia		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	114	91	30
wielooosobowe	84	56	54

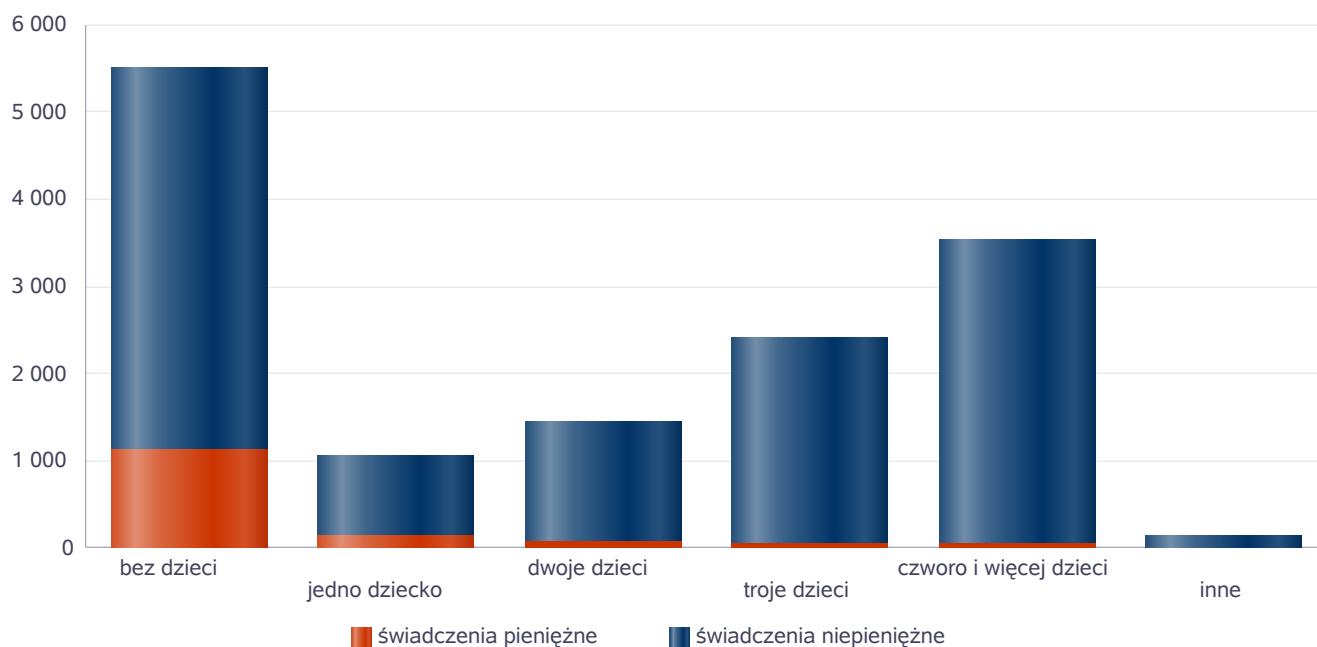
Liczba rodzin pobierających świadczenia

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci

Typ rodziny	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
bez dzieci	5511	1127	4384
jedno dziecko	1066	130	936
dwoje dzieci	1452	72	1380
troje dzieci	2412	59	2353
czworo i więcej dzieci	3537	55	3482
inne	131	11	120

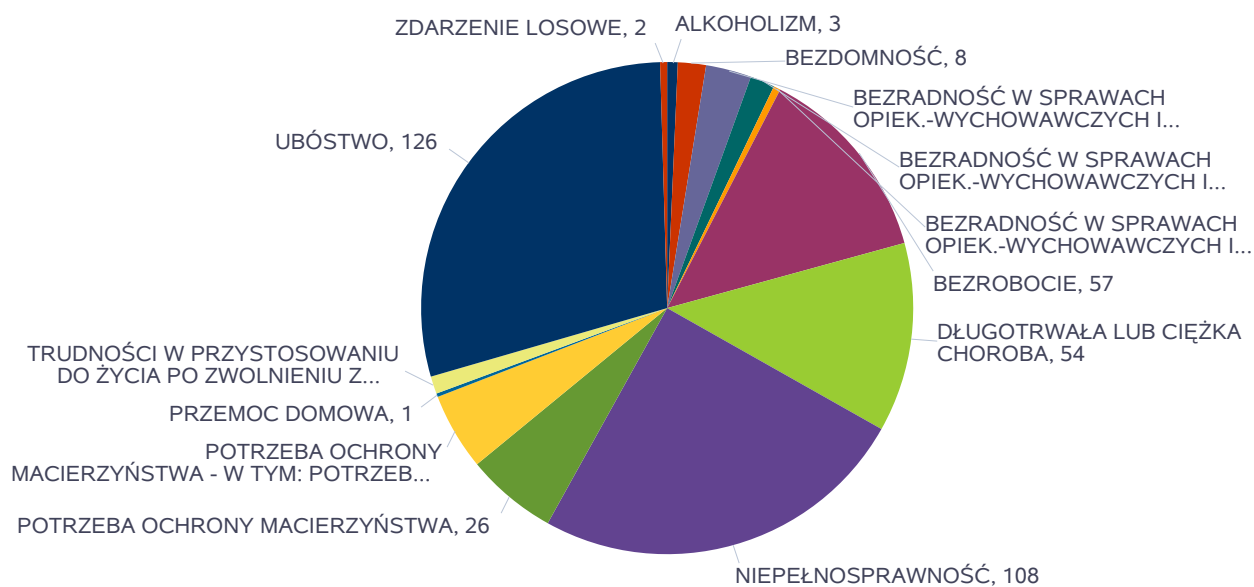
Liczba świadczeń

Powody udzielania pomocy rodzinom

Powody udzielania pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
UBÓSTWO	126
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	108
BEZROBOCIE	57
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	54
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	26
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIELNOŚCI	22
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	13
BEZDOMNOŚĆ	8
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	5
ALKOHOLIZM	3
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIELNE	2
ZDARZENIE LOSOWE	2
PRZEMOC DOMOWA	1

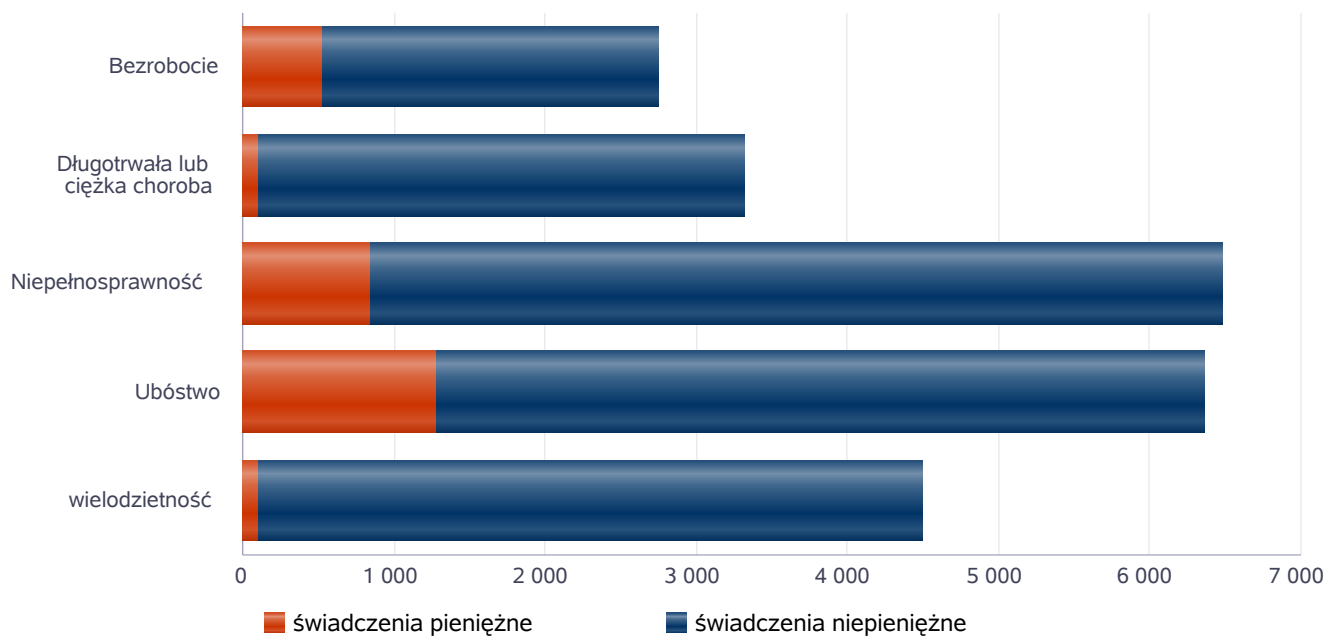
Powody udzielania pomocy i wsparcia

Główne powody przyznania świadczeń w roku

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Niepełnosprawność	6 488	5 636	852
Ubóstwo	6 371	5 088	1 283
wielodzierzość	4 495	4 393	102
Długotrwała lub ciężka choroba	3 327	3 215	112
Bezrobocie	2 756	2 229	527

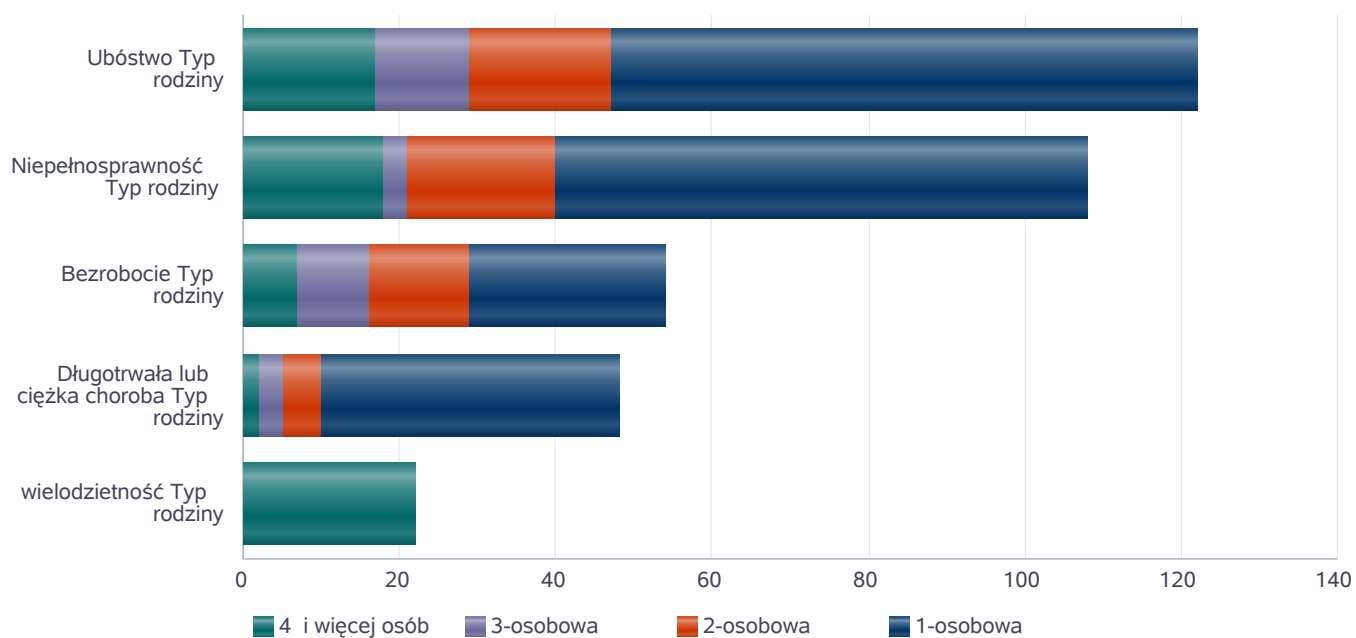
Liczba świadczeń

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych

		Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny	Typ rodziny
Powód przyznania	Ogółem	1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Ubóstwo	122	75	18	12	17
Niepełnosprawność	108	68	19	3	18
Bezrobocie	54	25	13	9	7
Długotrwała lub ciężka choroba	48	38	5	3	2
wielodzietność	22				22

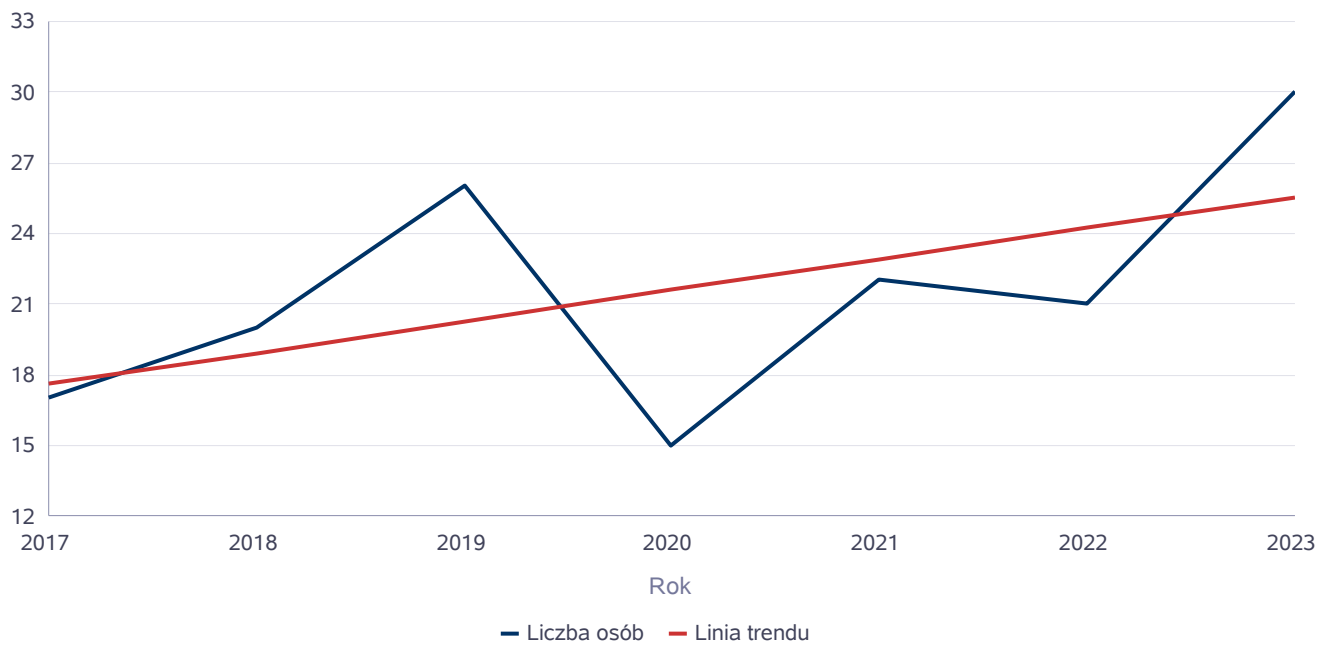
Liczba rodzin pobierających świadczenia wg powodów

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	17
2018	20
2019	26
2020	15
2021	22
2022	21
2023	30

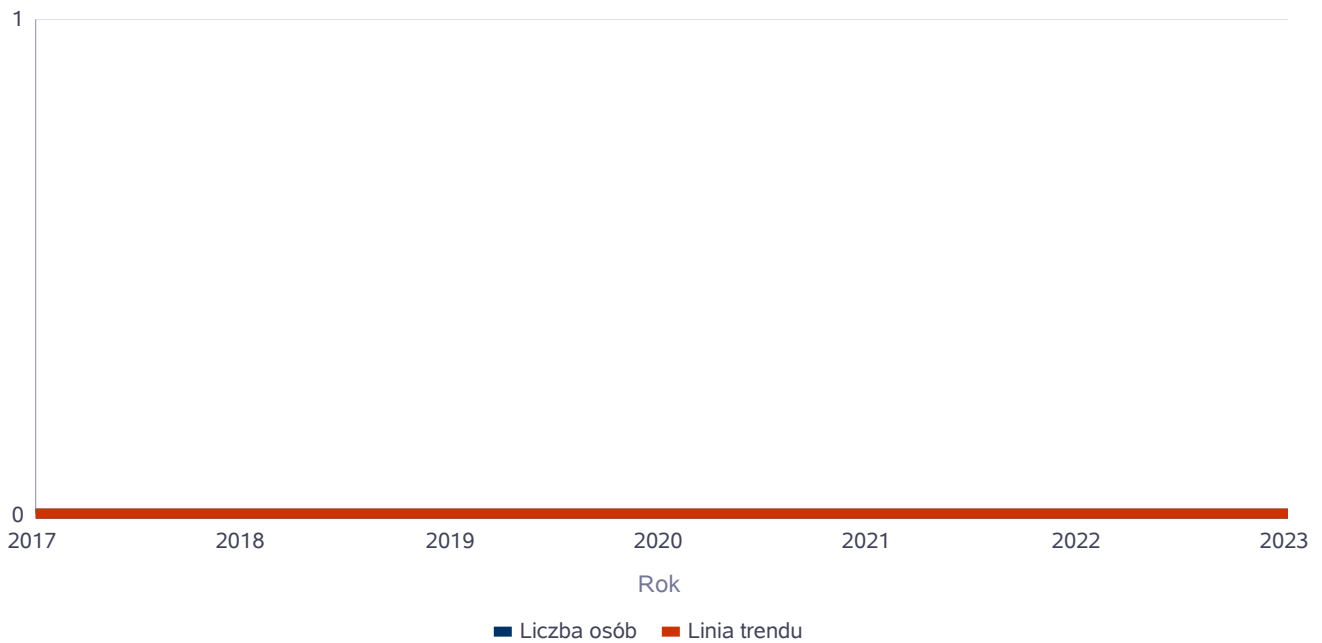
Liczba osób

Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Liczba osób

Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

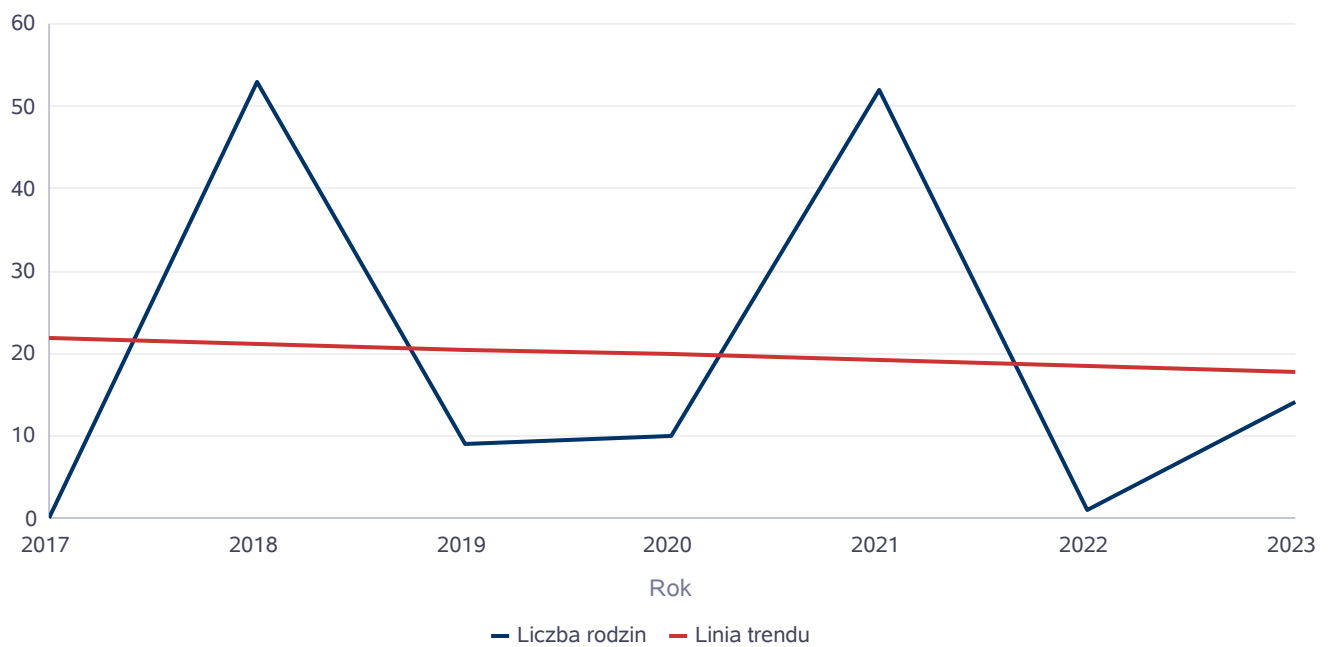
Rok	Liczba osób
2017	14
2018	17
2019	18
2020	13
2021	11
2022	10
2023	13

Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rodzaj	Liczba rodzin w latach						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Poradnictwo specjalistyczne	0	53	9	10	52	1	14

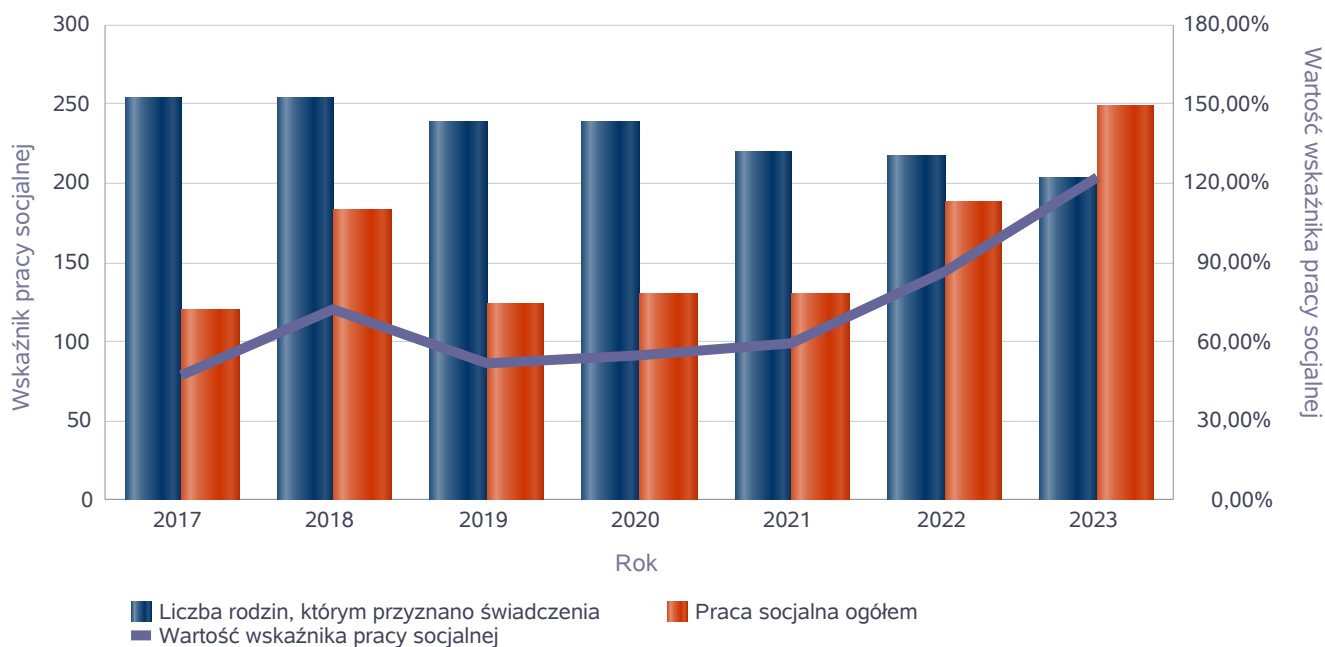
Liczba rodzin

Wskaźnik pracy socjalnej - wskaźnik obliczany jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wskaźnik pracy socjalnej	47,24%	72,05%	51,88%	54,62%	59,09%	86,64%	122,66%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	254	254	239	238	220	217	203
Praca socjalna ogółem	120	183	124	130	130	188	249

Wskaźnik pracy socjalnej

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

	Liczba rodzin						
Udzielone świadczenia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Interwencja kryzysowa	13	27	0	0	11	9	11

Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej

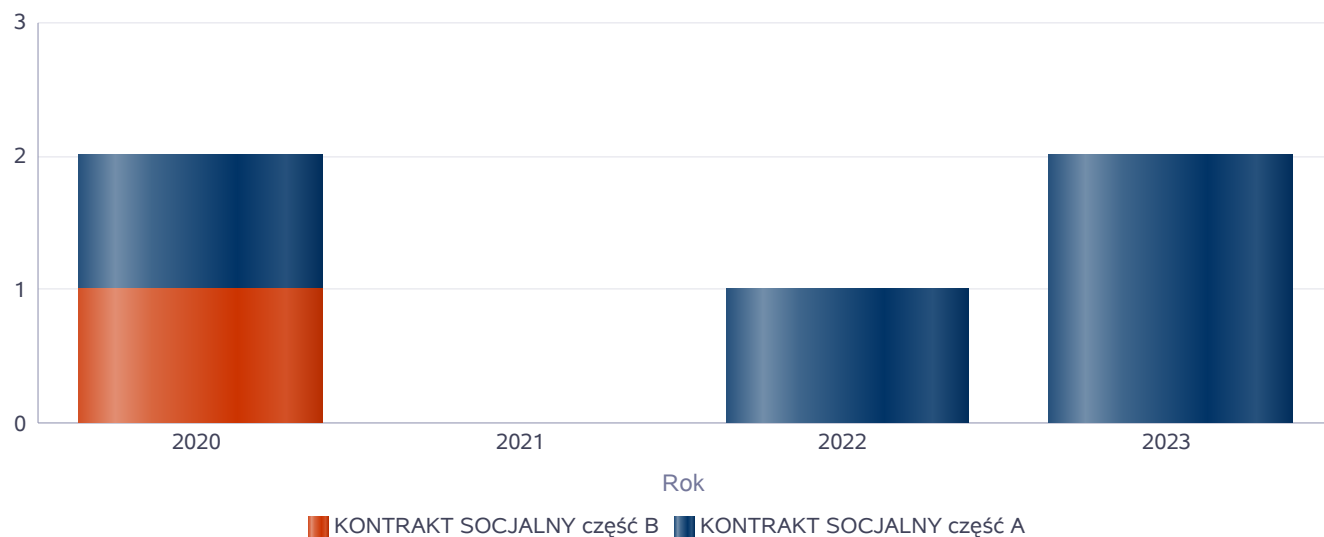

Kontrakt socjalny

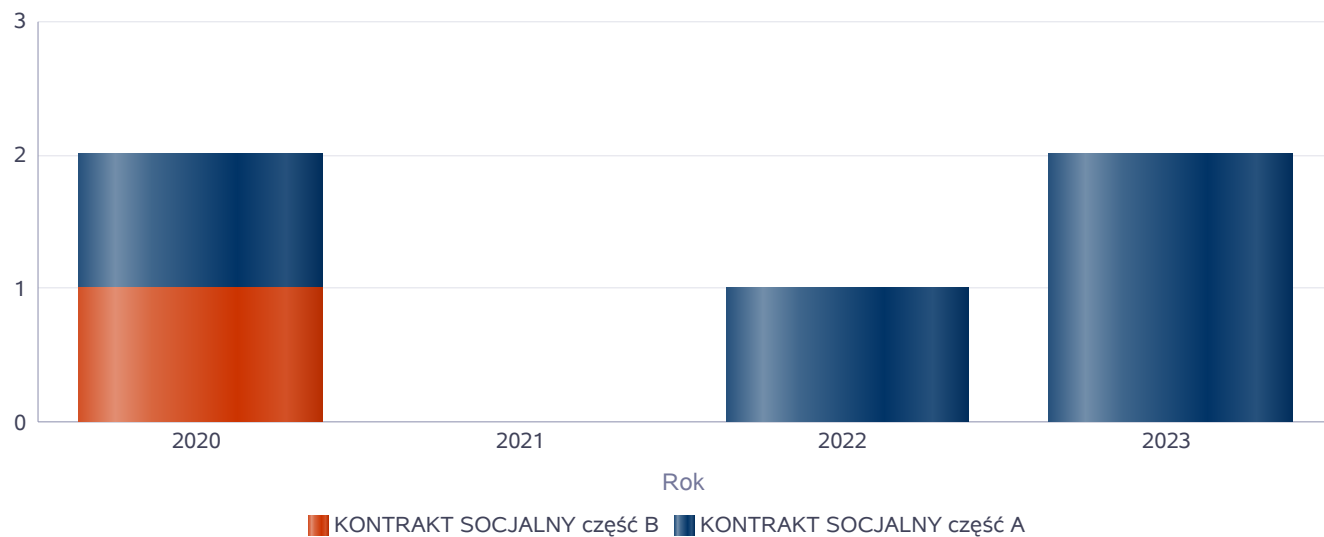
Wskaźnik obliczany jako udział osób objętych kontraktem socjalnym typu A i typu B w ogólnej liczbie osób nim objętych

Rok	Praca socjalna	Liczba kontraktów/projektów	Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi
2020	KONTRAKT SOCJALNY część A	1	1
	KONTRAKT SOCJALNY część B	1	1
2021	KONTRAKT SOCJALNY część A	0	0
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0
2022	KONTRAKT SOCJALNY część A	1	1
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0
2023	KONTRAKT SOCJALNY część A	2	2
	KONTRAKT SOCJALNY część B	0	0

Liczba kontraktów/projektów

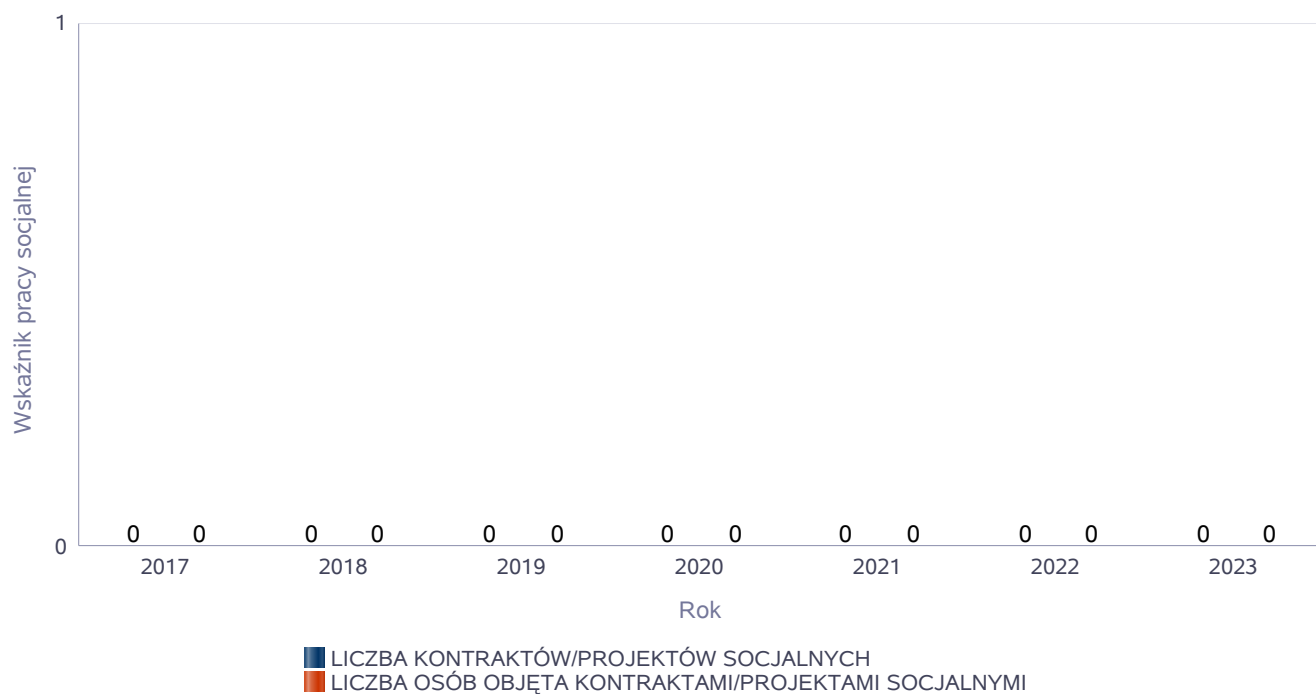

Liczba osób objętych kontraktami/projektami socjalnymi

Liczba projektów socjalnych w odniesieniu do liczby osób nimi objętych

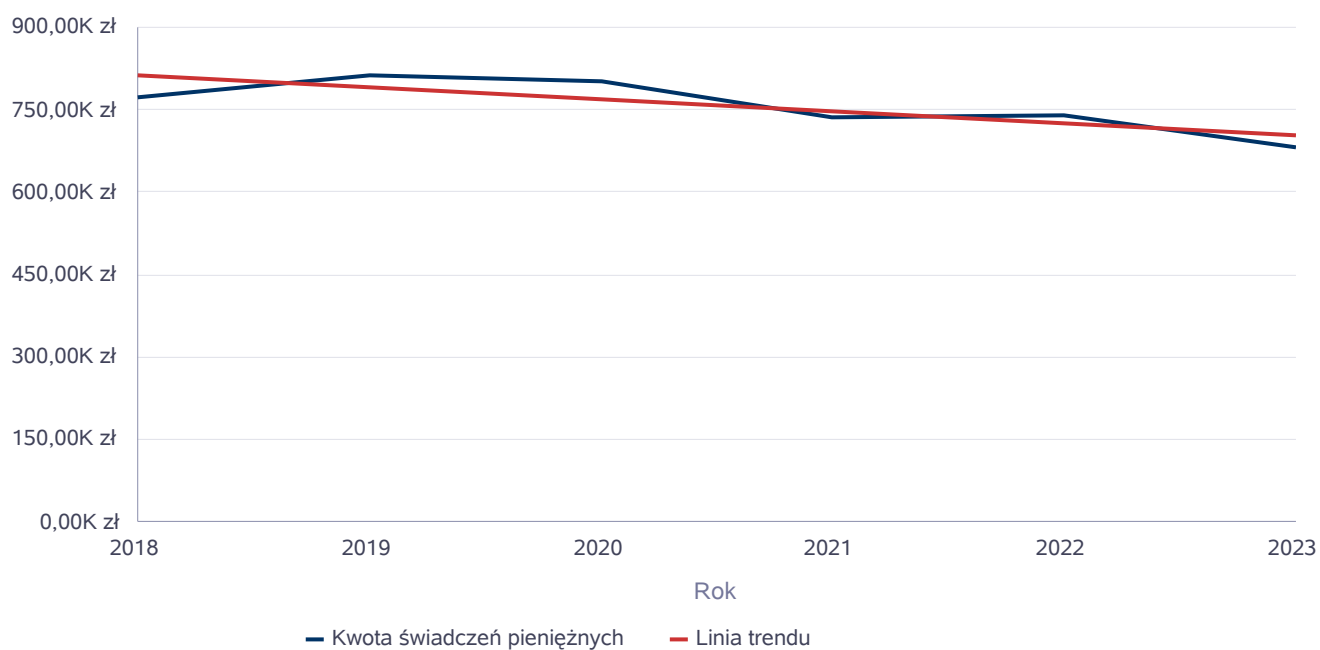
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LICZBA KONTRAKTÓW/PROJEKTÓW SOCJALNYCH	0	0	0	0	0	0	0
LICZBA OSÓB OBJĘTA KONTRAKTAMI/PROJEKTAMI SOCJALNYMI	0	0	0	0	0	0	0

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2018	773 741,28 zł
2019	811 930,30 zł
2020	802 841,41 zł
2021	737 460,84 zł
2022	737 805,48 zł
2023	680 440,28 zł

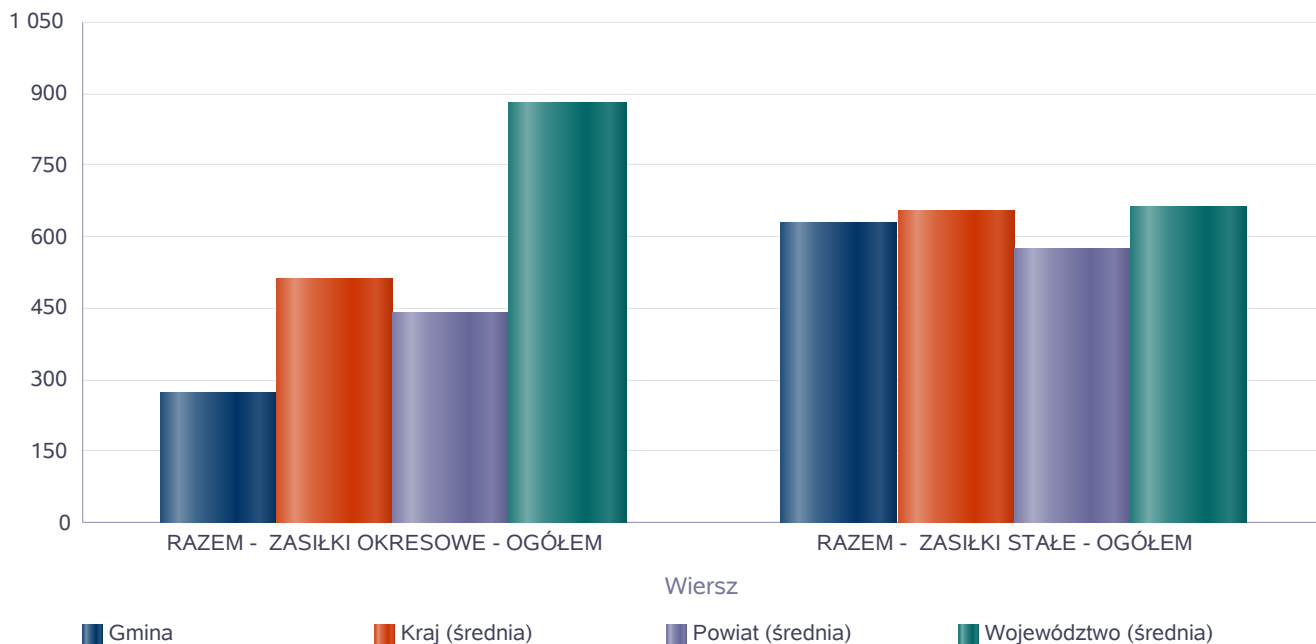
Kwota świadczeń pieniężnych

Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych

Poziom	Wiersz	Liczba świadczeń
Gmina	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	274
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	629
Powiat (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	440
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	572
Województwo (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	878
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	660
Kraj (średnia)	RAZEM - ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	510
	RAZEM - ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	655

Liczba świadczeń

**DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	455		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	2	291	277	277
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	135	124	124
Wiek 0-17	4	95	73	73
Wiek produkcyjny *	5	161	143	143
Wiek poprodukcyjny **	6	56	61	61
Liczba rodzin	7	217	203	203
Liczba osób w rodzinach	8	480	417	417
w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	176	154	154
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	77	66	66
Wiek 0-17	11	42	35	35
Wiek 18-59	12	93	77	77
Wiek 60 lat i więcej	13	41	42	42
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	394		
Liczba rodzin	15	188		
Liczba osób w rodzinach	16	394		
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	1		
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	1		

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

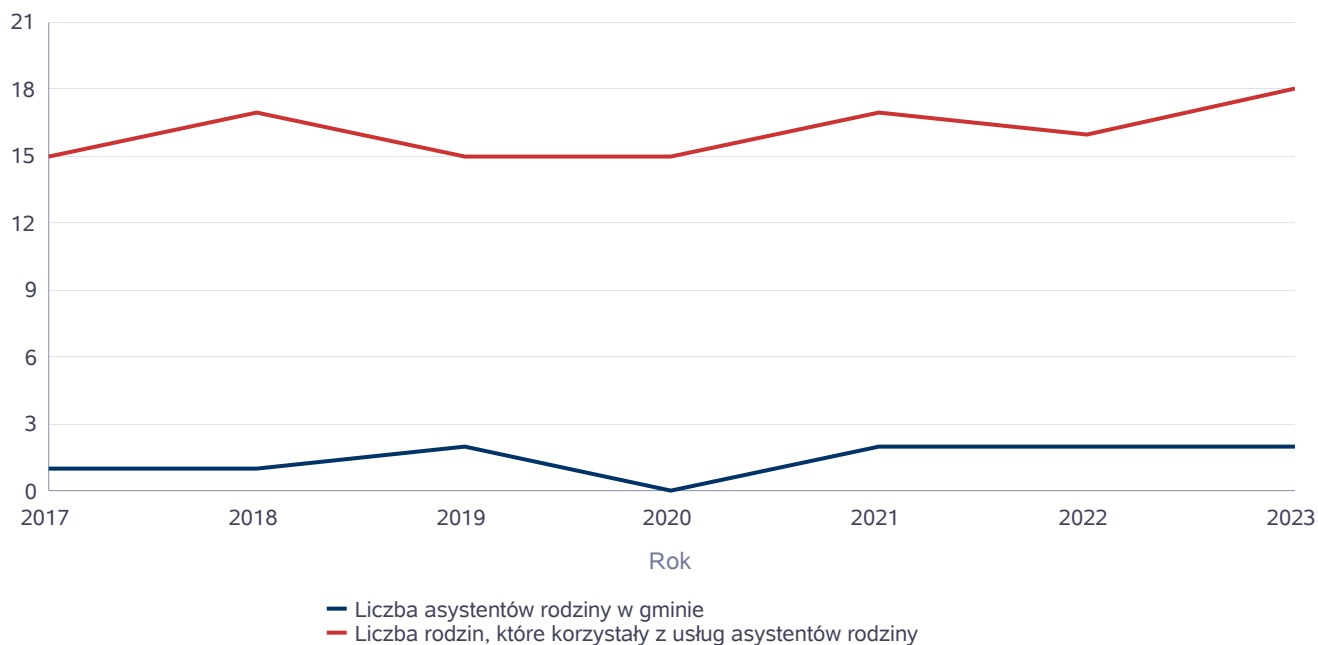
3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS, CUS oraz MOPS, MOPR

Pomoc i wsparcie w gminie Pruszcz z pomocy społecznej w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskał 351 osób, (zasilek okresowy, zasilek stały, zasilek celowy i w naturze, zasilek celowy na zakup żywności, zdarzenia losowe, wynagrodzenie za sprawowanie opieki - opiekun prawny, sprawienie pogrzebu, pobyt w domach pomocy), zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 122 osoby (schronienie, specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi opiekuńcze zwykłe, Posilek w szkole i w domu - dożywianie dzieci w szkole). Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 24 osoby. W gminie funkcjonowało 2 asystentów rodziny, którzy objęli swoją opieką 18 rodzin. Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	2	0	2	2	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	15	17	15	15	17	16	18

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin

**Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia
GMINA - ZADANIA OPS, CUS ORAZ MOPS, MOPR
wypełniają wyłącznie gminy i miasta na prawach powiatu
w całym okresie sprawozdawczym**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
SWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	63	63	63
Kwota świadczeń w złotych	2	408 382	394 669	394 669
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	54	54	54
Kwota świadczeń w złotych	4	362 801	357 354	357 354
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	9	9	9
Kwota świadczeń w złotych	6	45 581	37 315	37 315
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	49	56	56
Kwota świadczeń w złotych	8	103 300	115 672	115 672
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	34	32	32
Kwota świadczeń w złotych	10	76 126	83 082	83 082
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	5	5	5
Kwota świadczeń w złotych	12	5 214	3 957	3 957
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	10	16	16
Kwota świadczeń w złotych	14	11 848	20 409	20 409
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	0	1	1
Kwota świadczeń w złotych	16	0	759	759
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY				
Liczba osób	19	170	135	135
Kwota świadczeń w złotych	20	232 819	217 800	217 800
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	116	97	97
Kwota świadczeń w złotych	22	113 390	119 730	119 730
ZASIŁEK CELOWY PRZYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				
Liczba osób	25	75	74	74
Kwota świadczeń w złotych	26	40 252	47 521	47 521
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI (z wyłączeniem posiłków przyznanych doraźnie dzieciom i młodzieży/MRIPS-03, dział 1B, wiersz 25)				
Liczba osób	27	75	74	74
Kwota świadczeń w złotych	28	40 252	47 521	47 521
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	29	75	74	74
Kwota świadczeń w złotych	30	40 252	47 521	47 521
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	75	74	74
Kwota świadczeń w złotych	32	39 697	47 050	47 050
SCHRONIENIE - OGÓŁEM				
Liczba osób	33	4	6	6
Kwota świadczeń w złotych	34	27 806	39 685	39 685
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba osób	37	3	1	1
Kwota świadczeń w złotych	38	11 980	4 000	4 000
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	27	24	24
Kwota świadczeń w złotych	40	883 484	935 018	935 018
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	16	18	18
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	2	2	2
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	38 412		

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

Liczba pobierających w roku oceny świadczeń rodzinnych wyniosła 515 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłków:

a) świadczenie rodzinne 4.901.446,00 zł

c) Fundusz Alimentacyjny 308.688,00 zł

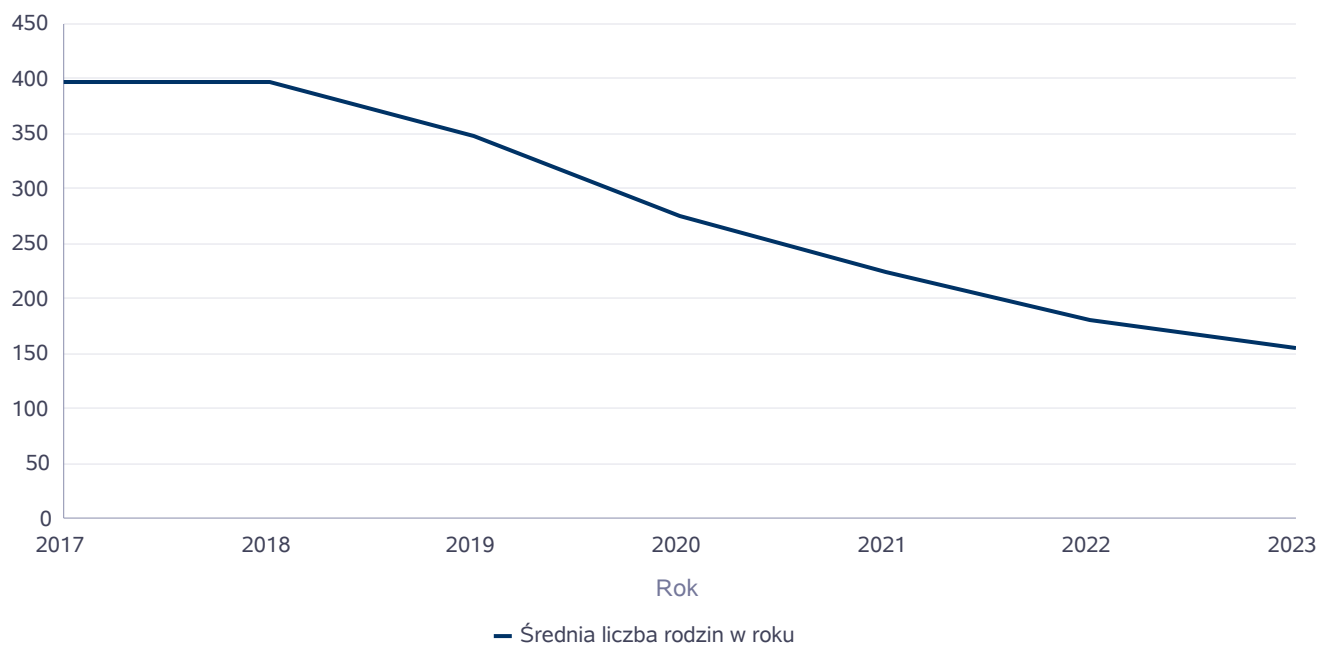
Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze w ciągu roku, kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się

dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych.

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	398	398	348	275	225	180	155

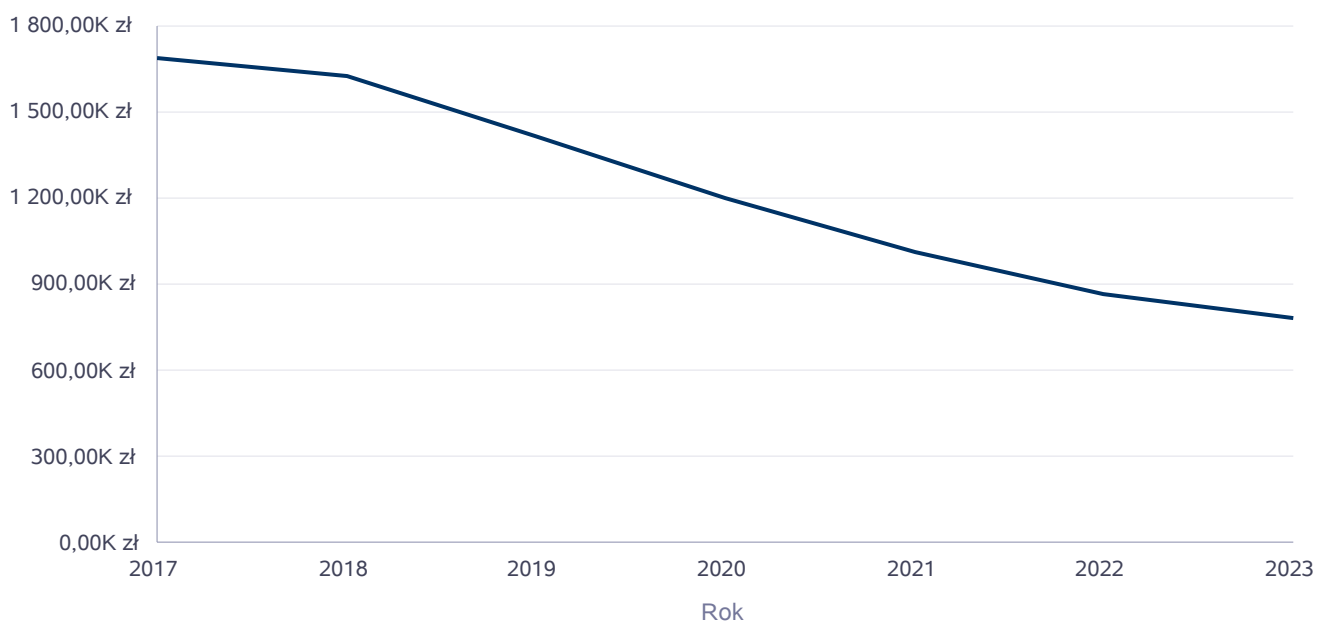
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

Rok	Kwota
2017	1 689 830,91 zł
2018	1 625 369,91 zł
2019	1 418 366,78 zł
2020	1 196 793,60 zł
2021	1 014 908,48 zł
2022	864 334,38 zł
2023	782 555,36 zł

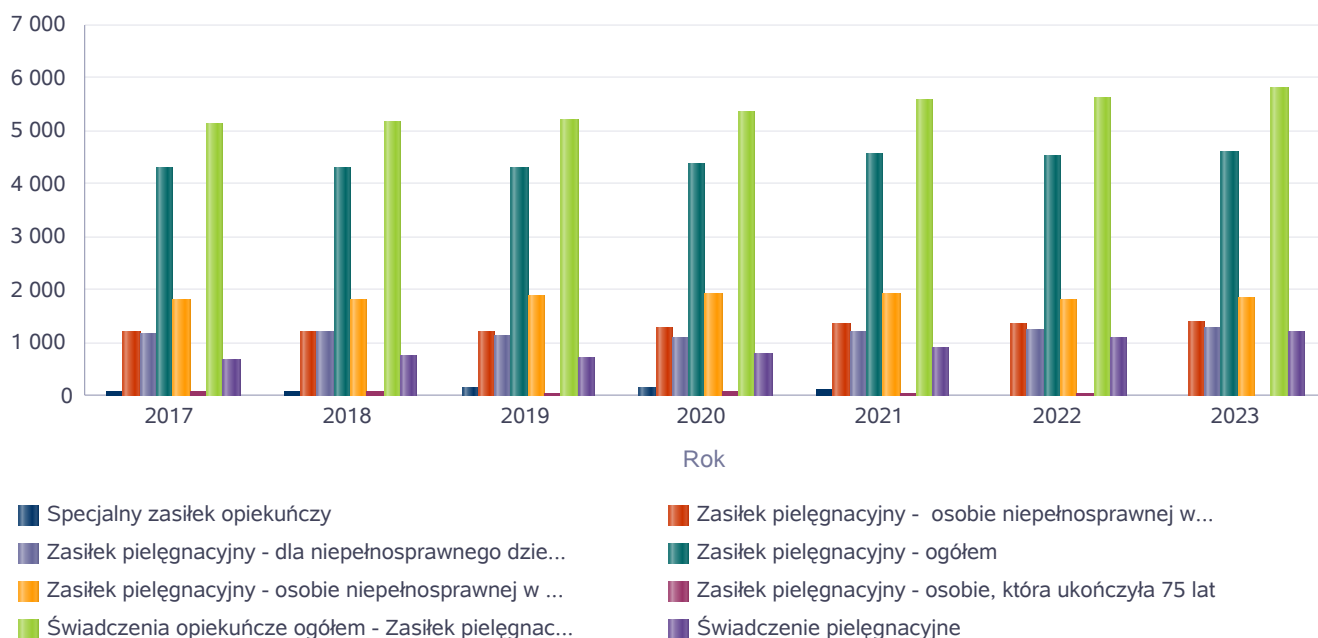
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	104	100	150	177	126	30	0
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 222	1 209	1 226	1 288	1 352	1 387	1 406
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	1 177	1 217	1 148	1 104	1 206	1 244	1 291
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	4 304	4 323	4 323	4 397	4 551	4 514	4 596
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 832	1 825	1 884	1 932	1 931	1 829	1 870
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	73	72	65	73	62	54	29
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	5 117	5 180	5 219	5 365	5 585	5 640	5 798
Świadczenie pielęgnacyjne	709	757	746	791	908	1 096	1 202

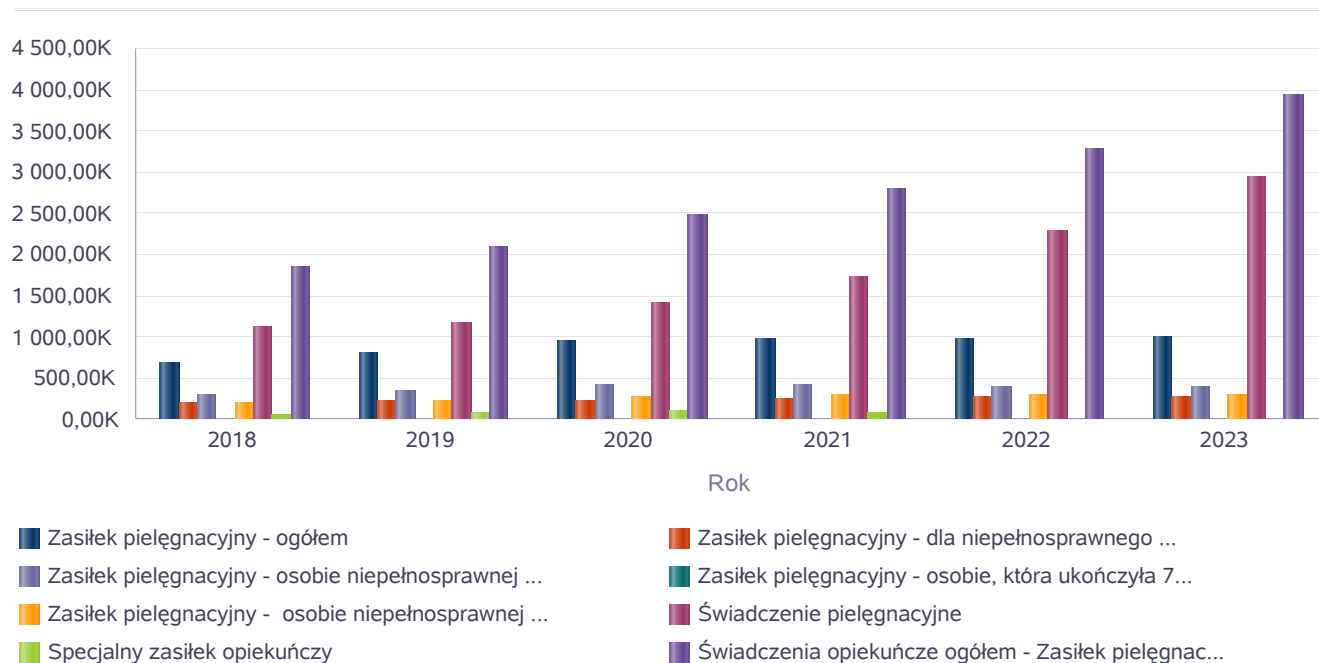
Liczba świadczeń

Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

	Kwota świadczeń					
Świadczenia opiekuńcze	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	682 973,00	818 473,00	948 766,00	981 942,00	974 301,00	992 000,00
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	192 265,00	216 965,00	238 005,00	259 957,00	268 505,00	278 649,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	288 274,00	357 062,00	417 003,00	416 787,00	394 771,00	403 621,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	11 393,00	12 302,00	15 756,00	13 382,00	11 655,00	6 259,00
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	191 041,00	232 144,00	278 002,00	291 816,00	299 370,00	303 471,00
Świadczenie pielęgnacyjne	1 113 377,00	1 178 937,00	1 410 620,00	1 734 020,00	2 290 924,00	2 940 612,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	52 062,00	89 639,00	109 355,00	77 369,00	18 600,00	0,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 848 412,00	2 087 049,00	2 468 741,00	2 793 331,00	3 283 825,00	3 932 612,00

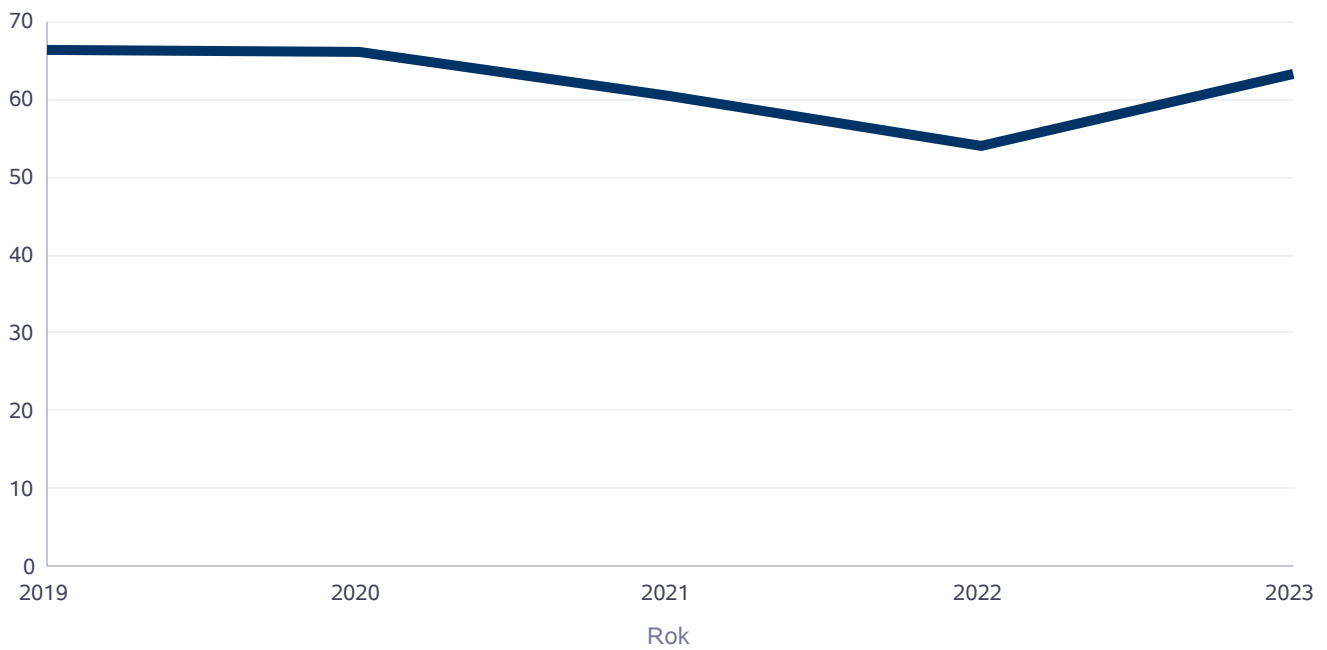
Kwota świadczeń

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

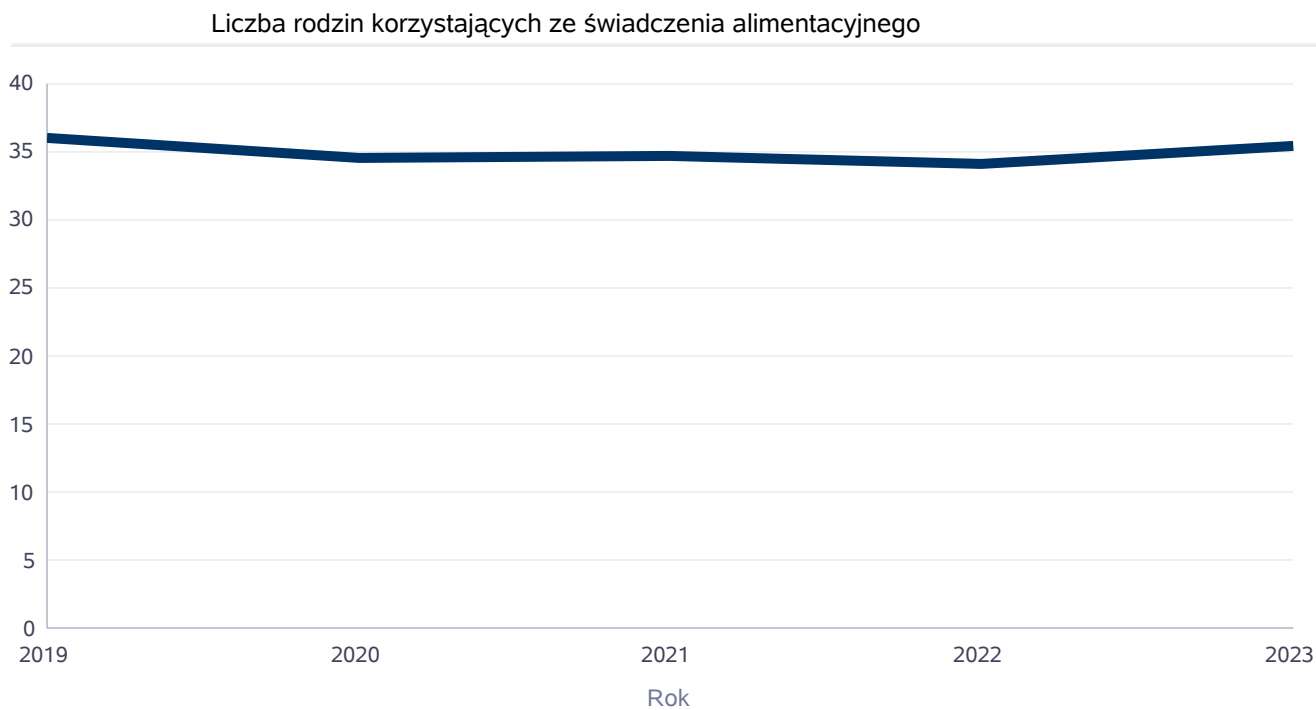
	Liczba osób				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	66	66	61	54	63

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach

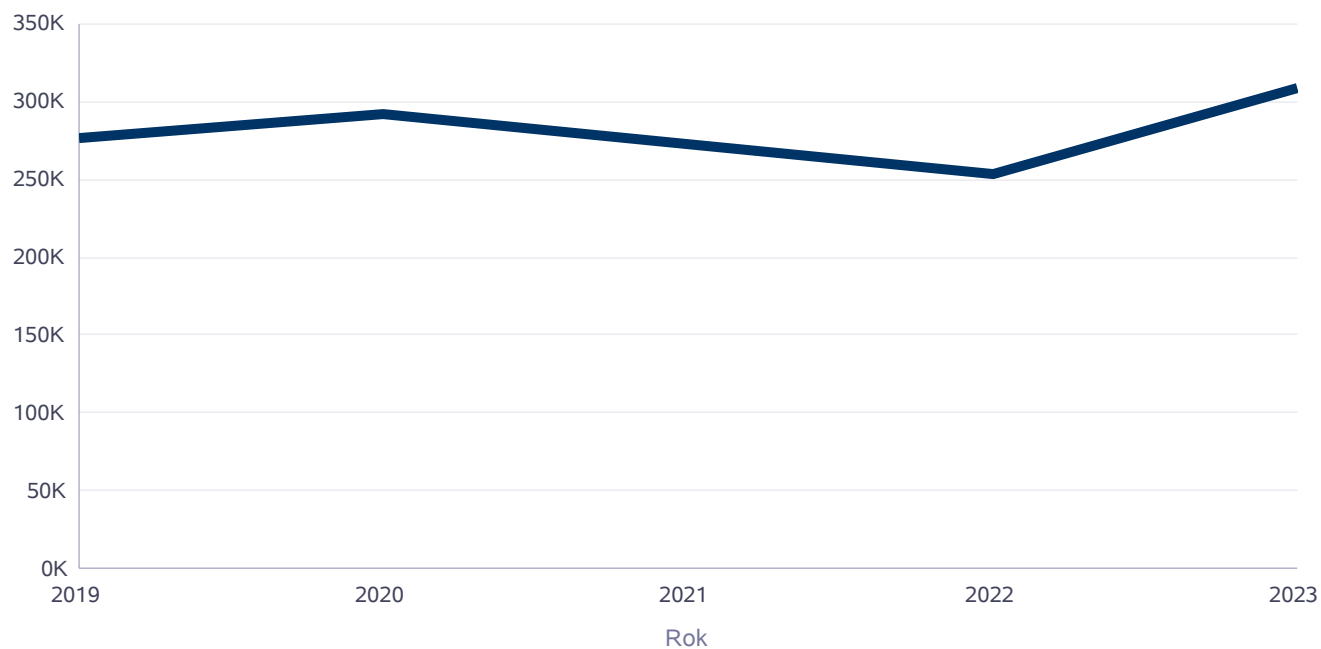
	Liczba rodzin				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	36	35	35	34	35

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach [w zł]

	Kwota				
	2019	2020	2021	2022	2023
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	276 950	291 609	272 879	253 087	308 688

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

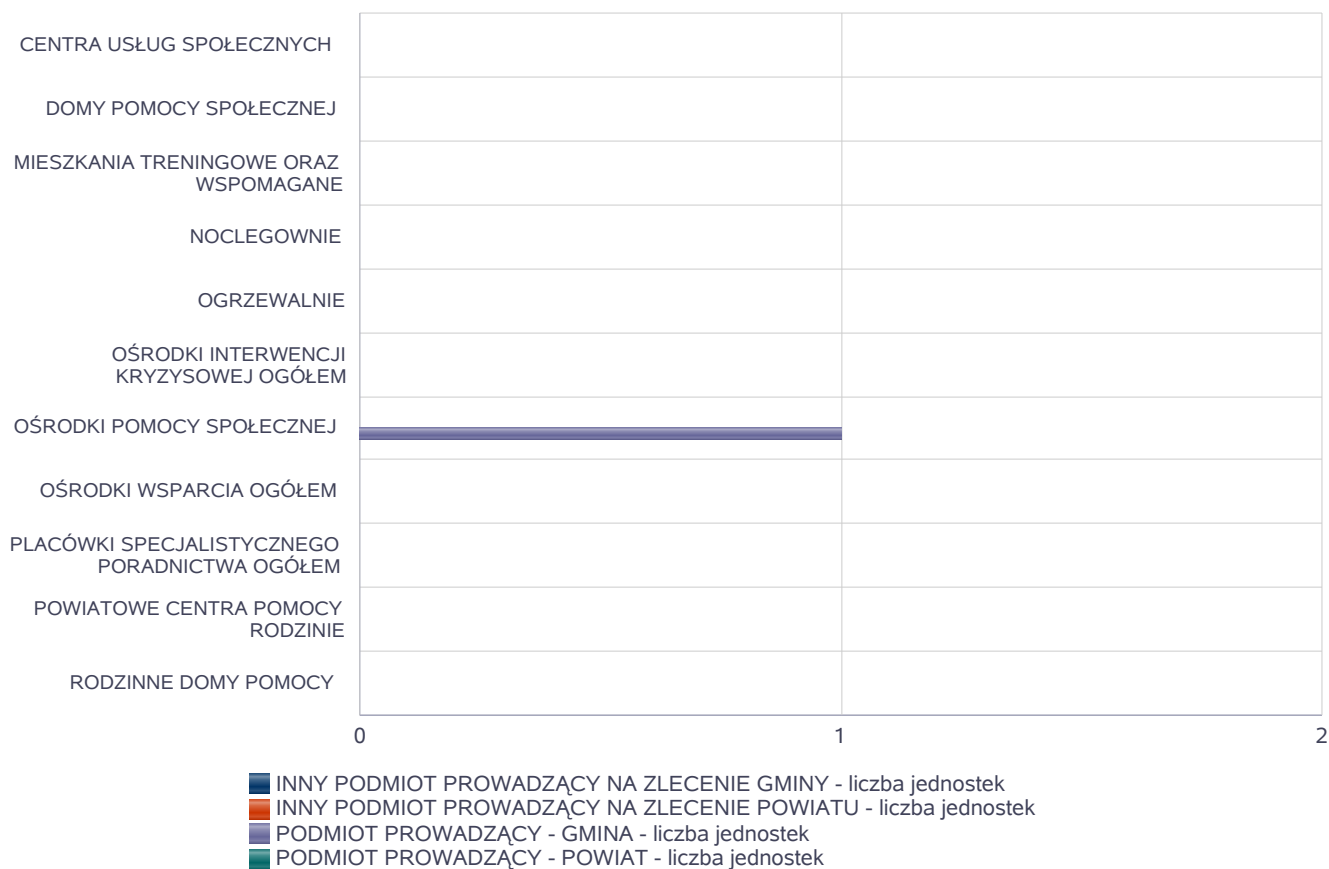
WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	3	7	810
Kwota świadczeń w złotych	2	6 586	7 204	22 000
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	4	0	0	0

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym w podziale na instytucję prowadzącą

Jednostka	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. GMINY - liczba jedn.	INNY PODM. PROW. NA ZLEC. POW. - liczba jedn.	PODM. PROW. - GMINA - liczba jedn.	PODM. PROW. - POW. - liczba jedn.
CENTRA USŁUG SPOŁECZNYCH	X	X	0	X
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0	0	0
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE	0	0	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0	0	0
OGRZEWALNIE	0	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM	X	0	X	0
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	X	X	1	X
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	0	0	0	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM	X	0	X	0
POWIATOWE CENTRA POMOCY RODZINIE	X	X	X	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	X	X	X

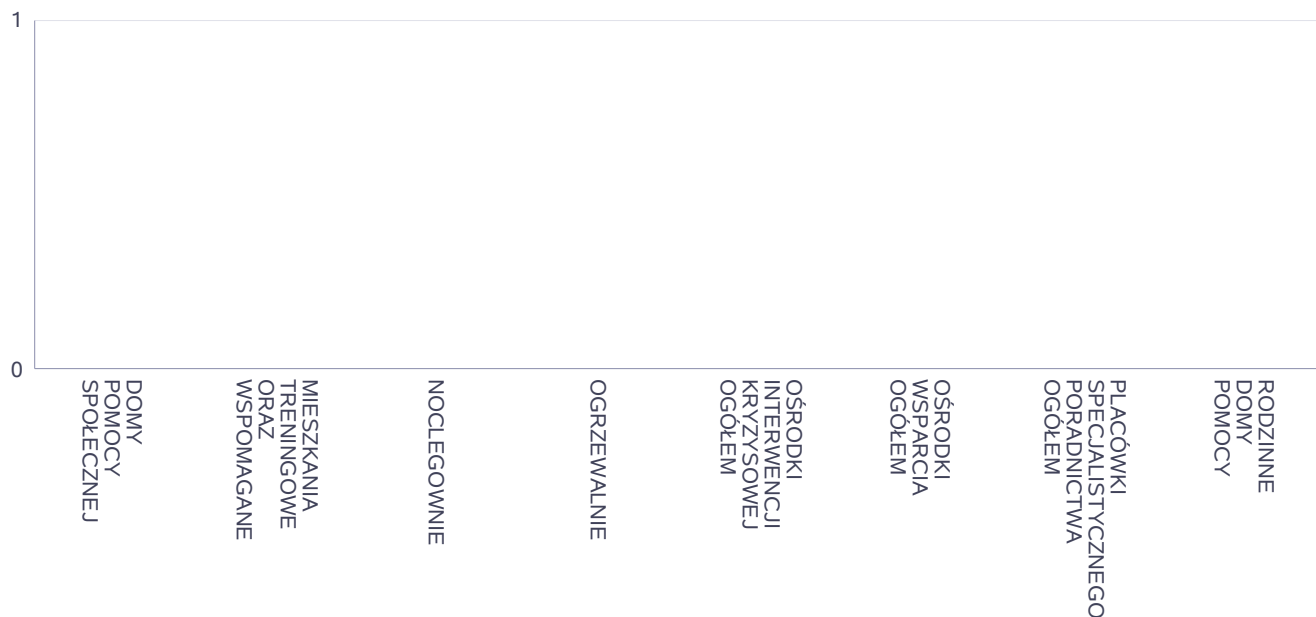
Liczba jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

Jednostka	liczba miejsc	liczba osób korzystających
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ	0	0
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE	0	0
NOCLEGOWNIE	0	0
OGRZEWALNIE	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM	x	0
OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	0	0
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA OGÓŁEM	x	0
RODZINNE DOMY POMOCY	0	0

Liczba miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu lokalnym i o zasięgu ponadgminnym

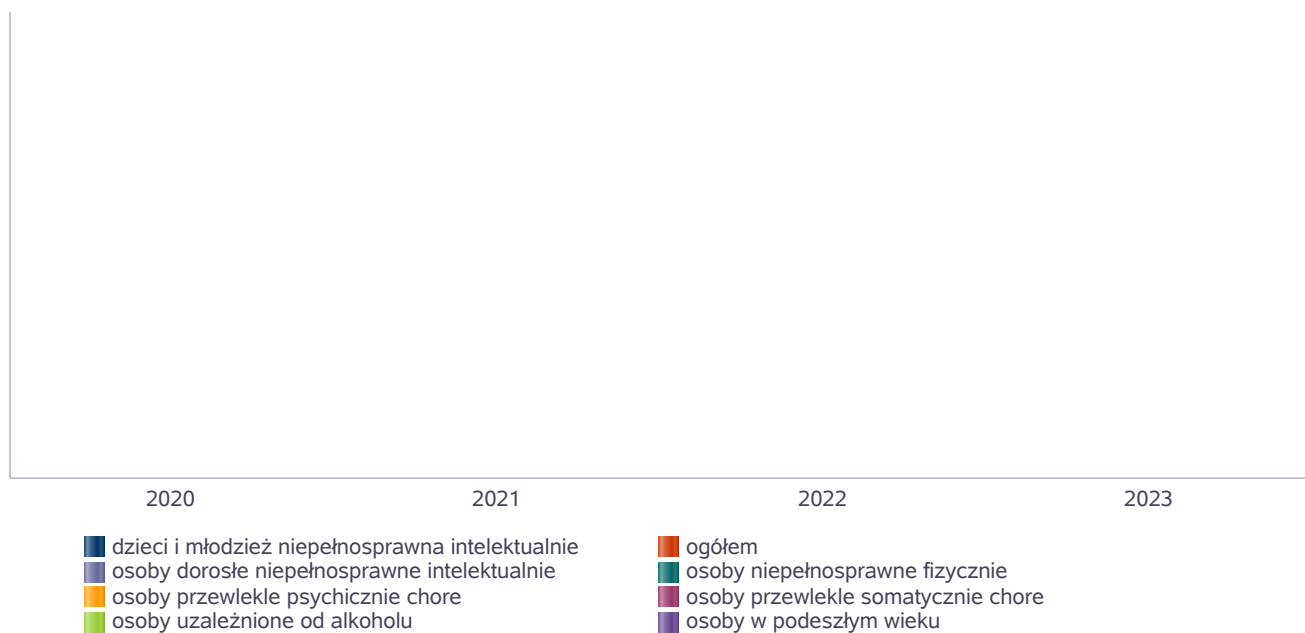

Nasycenie usługami w DPS

Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób umieszczonych w DPS pomnożony przez 100 do sumy liczby osób umieszczonych w DPS i liczby oczekujących

Grupa osób	Wskaźnik nasycenia usługami w DPS-ach wyrażony w %			
	2020	2021	2022	2023
ogółem				
osoby w podeszłym wieku				
osoby przewlekłe somatycznie chore				
osoby przewlekłe psychicznie chore				
osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie				
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie				
osoby niepełnosprawne fizycznie				
osoby uzależnione od alkoholu				

Nasycenie usługami w DPS-ach

Rozmieszczenie jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej o zasięgu ponadgminnym

Powiat	Ogółem	CEN. USŁ. SPOŁ.	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZK. TRENIN. ORAZ WSPOM.	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚR. POM. SPOŁ.	OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	RODZ. DOMY POM.
Powiat aleksandrowski	13	0	0	0	0	0	9	4	0
Powiat brodnicki	15	0	0	0	0	0	10	5	0
Powiat bydgoski	20	0	0	3	0	0	8	9	0
Powiat chełmiński	12	0	0	3	0	0	7	2	0
Powiat golubsko- dobrzyński	6	0	0	0	0	0	6	0	0
Powiat grudziądzki	16	0	0	1	0	0	6	9	0
Powiat inowrocławski	54	0	0	34	0	0	9	11	0
Powiat lipnowski	14	0	0	0	0	0	9	5	0
Powiat m. Bydgoszcz	22	0	0	11	1	2	1	7	0
Powiat m. Grudziądz	8	0	0	0	1	1	1	5	0
Powiat m. Toruń	35	1	0	16	1	0	1	14	2
Powiat m. Włocławek	21	0	0	14	0	1	1	5	0
Powiat mogileński	8	0	0	0	0	0	4	4	0
Powiat nakielski	6	0	0	0	0	0	5	1	0
Powiat radziejowski	14	0	0	2	0	0	7	5	0
Powiat rypiński	9	0	0	0	0	0	6	3	0
Powiat sępoleński	10	0	0	2	0	0	4	4	0
Powiat toruński	15	0	0	0	0	0	9	6	0
Powiat tucholski	13	0	0	0	0	0	6	6	1
Powiat wąbrzeski	9	0	0	1	0	0	5	3	0
Powiat włocławski	24	0	0	0	0	0	13	11	0
Powiat świecki	36	0	0	15	0	1	12	8	0
Powiat żniński	10	0	0	1	0	0	6	3	0

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZK. TRENIN. ORAZ WSPOM.	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚR. INTER - WENCJI KRYZYS. OG.	OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	PLAC. SPEC. PORAD.	POWIAT. CENTRA POM. RODZ.
Powiat aleksandrowski	5	2	1	0	0	0	1	0	1
Powiat brodnicki	5	1	0	0	0	0	2	1	1
Powiat bydgoski	3	2	0	0	0	0	0	0	1
Powiat chełmiński	5	2	0	0	0	1	1	0	1
Powiat golubsko- dobrzyński	4	1	0	0	0	0	2	0	1
Powiat grudziądzki	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Powiat inowrocławski	6	5	0	0	0	0	0	0	1
Powiat lipnowski	3	1	0	0	0	0	1	0	1
Powiat m. Bydgoszcz	3	3	0	0	0	0	0	0	0
Powiat m. Grudziądz	3	1	2	0	0	0	0	0	0
Powiat m. Toruń	4	2	0	0	0	1	1	0	0
Powiat m. Włocławek	4	2	0	0	0	0	0	1	1
Powiat mogileński	4	1	1	0	0	0	0	1	1
Powiat nakielski	3	1	0	0	0	0	1	0	1
Powiat radziejowski	3	1	0	0	0	0	1	0	1

Powiat	Ogółem	DOMY POMOCY SPOŁ.	MIESZK. TRENIN. ORAZ WSPOM.	NOCLE - GOWNIE	OGRZE - WALNIE	OŚR. INTER - WENCJI KRYZYS. OG.	OŚRODKI WSPARCIA OGÓŁEM	PLAC. SPEC. PORAD.	POWIAT. CENTRA POM. RODZ.
Powiat rypiński	4	1	0	0	0	0	1	1	1
Powiat sępoleński	8	3	4	0	0	0	0	0	1
Powiat toruński	8	4	0	0	0	0	2	1	1
Powiat tucholski	4	1	1	0	0	0	0	1	1
Powiat wąbrzeski	5	1	0	0	0	1	2	0	1
Powiat włocławski	8	5	0	0	0	0	1	1	1
Powiat świecki	6	3	1	0	0	1	0	1	0
Powiat żniński	6	3	1	0	0	0	1	0	1

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	0	0	0
Liczba osób korzystających	2	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	0	0	0
W TYM (z wierszy 1-6, dotyczy wierszy 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	0	0	0
Liczba osób korzystających	8	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	9	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	0	0	0
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	0	0	0
Liczba osób korzystających	14	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	0	0	0
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH I SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	0	0	0
Liczba osób korzystających	24	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	0	0	0
OGRZEWAŁNIE				

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	0	0	0
Liczba osób korzystających	29	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	0	0	0
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	0	0	0
Liczba osób korzystających	33	0	0	0
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	0	0	0

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA (c.d.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	0	0	0
Liczba miejsc usługi wsparcia krótkoterminowego	2	X	0	
Liczba osób korzystających	3	0	0	0
Liczba osób korzystających z usługi wsparcia krótkoterminowego	4	X	0	0
Liczba osób umieszczonych	5	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	0	0	0
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	7	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	8	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	9	0	0	0
MIESZKANIA TRENINGOWE ORAZ WSPOMAGANE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	10	0	0	0
Liczba osób korzystających	11	0	0	0
Liczba osób umieszczonych	12	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	13	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	14	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	15	0	0	0
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM (powiatowe)				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	16			
Liczba osób korzystających	17			
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	18			

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	19			
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	20			
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	21	0	0	0
Liczba osób korzystających	22	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	23	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	24	0	0	0
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	25	X	X	X
Liczba osób korzystających	26	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	27	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	28	X	X	X
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	29	X	X	X
Liczba osób korzystających	30	X	X	X
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	31	X	X	X
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	32	X	X	X
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	0	0	0
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	34	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	35	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	36	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	37	0	0	0
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	38	0	0	0

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA

Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	1	0	0	0
	Liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych (ogółem wg stanu na 31 grudnia danego roku)	2	0	0	0
	W tym, z wiersza powyżej, liczba osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych, zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych	3	0	0	0

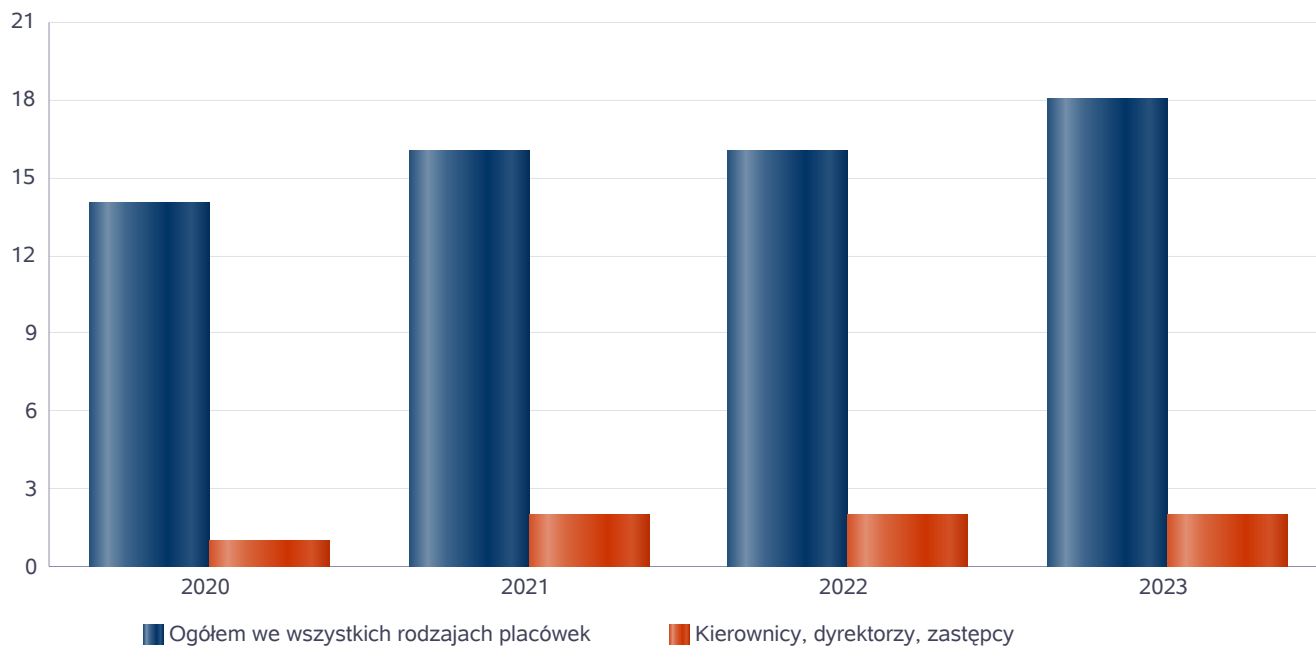
Rodzaj instytucji	Wyszczególnienie		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
	(wg stanu na 31 grudnia danego roku)				
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST	4		0	0	0

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

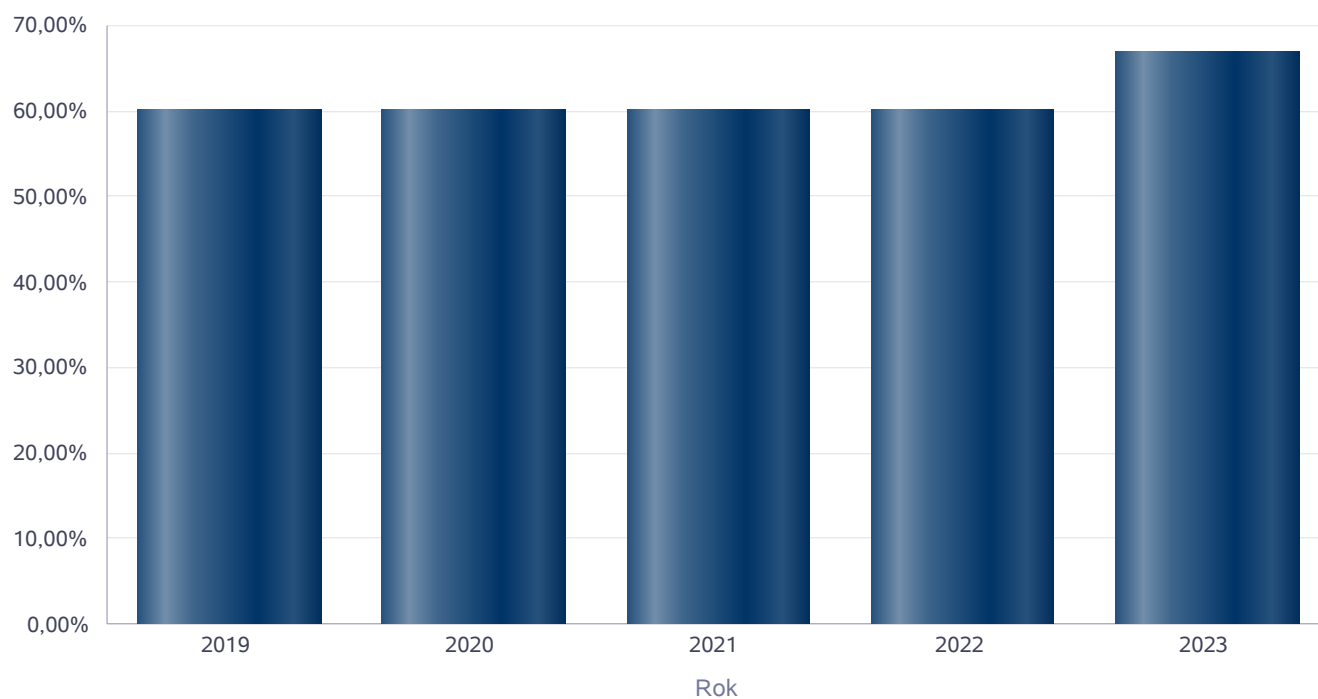
Zatrudnieni	Liczba osób			
	2020	2021	2022	2023
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	14	16	16	18
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	1	2	2	2

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

Rok	Wskaźnik
2019	60,00%
2020	60,00%
2021	60,00%
2022	60,00%
2023	66,67%

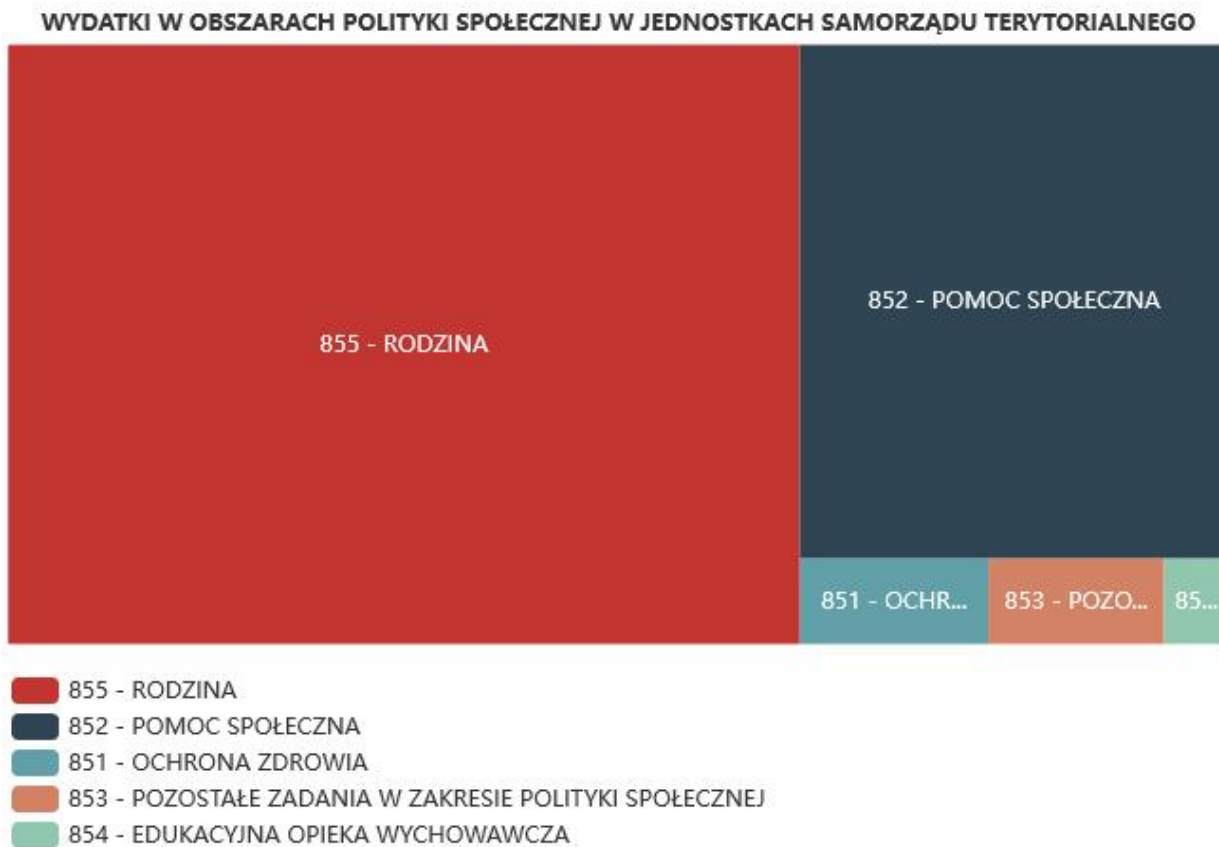
Czy ośrodek/CUS spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych

Rok	Czy spełniony warunek ustawowy dot. pracowników socjalnych	Liczba mieszkańców wg GUS	Liczba rodzin w gminie korzystająca z pracy socjalnej	Liczba pracowników socjalnych
2019	Tak	9 574	124	5
2020	Tak	9 575	130	5
2021	Tak	9 522	130	5
2022	Tak	9 216	188	5
2023	Tak	9 154	249	6

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego

WYDATKI W OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W OPS / PCPR

- 855 - RODZINA
- 852 - POMOC SPOŁECZNA
- 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA
- 853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ
- 851 - OCHRONA ZDROWIA

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
ZADANIA WŁASNE I ZADANIA ZLECONE - w złotych**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	21 909 867	11 250 434	12 896 810
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	14 134 581	9 834 989	12 554 810
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	700	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	0	0	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	182 593	247 619	265 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	0	0	0
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	989 201	995 017	1 358 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	943 888	995 017	1 358 000
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	0	0	0
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	0	0	0
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	34 452	32 722	41 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	34 452	32 506	41 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	303 120	265 079	440 300
w tym: w budżecie OPS	16	302 351	265 079	440 300
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	6 586	7 204	7 000
w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	408 382	393 238	496 200
w tym: w budżecie OPS	20	408 382	390 838	496 200
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	X	X	X
w tym: w budżecie PCPR	22	X	X	X
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	1 008 881	1 163 372	1 283 600
w tym: w budżecie OPS	24	1 008 881	1 163 372	1 283 600
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	0	0	0
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	309 583	363 566	410 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	309 583	363 566	410 000
85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	158 018	168 676	185 200
w tym: w budżecie OPS	30	158 018	168 676	185 200
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	0	0	0
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	0	0
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	953 606	0	200 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	953 606	0	200 000
853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	0	0	0
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	0	0	0
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	7 680 007	230 780	21 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	197 967	5 045	10 000
854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	44 168	39 664	24 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	44 168	39 644	24 000

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	50 500	45 500	58 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 - RODZINA				
85501 - Świadczenie wychowawcze	53	4 198 106	1 271	1 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	4 198 106	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	5 225 613	6 033 814	7 580 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	5 218 828	6 025 334	7 580 000
85504 - Wspieranie rodziny	57	152 098	182 874	226 510
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	152 098	182 874	226 510
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85516 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85516 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	38 412	48 259	89 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	38 412	48 259	89 000
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	77 400	56 832	71 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	77 400	56 832	71 000
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	88 441	974 947	140 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	88 441	97 947	140 000
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopie wychowawczym, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zlecone w obszarze pomocy i wsparcia

10. Wnioski końcowe

Ocena zasobów pomocy społecznej dla gminy Pruszcz za 2023 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRPIPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy

podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji:

Autorzy Oceny zasobów pomocy społecznej po analizie danych i wskaźników ujętych w niniejszej Ocenie wskazują propozycje działań, których realizację należałoby podjąć lub je zintensyfikować na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców gminy Pruszc.

1. Utrzymanie poradnictwa specjalistycznego w zakresie terapii i mediacji dla rodzin. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego umożliwiło mieszkańcom korzystanie ze specjalistów tj. prawnik, terapeuci ds. uzależnień, psycholog, psychiatra. Widoczną jest konieczność utrzymania tej formy pomocy. Tabela dotycząca powodów przyznania pomocy wskazuje, że najwyższy procent osób korzystających z pomocy OPS znajduje się w ubóstwie, następnym w kolejności powodem jest niepełnosprawność i bezrobocie. Należy zaznaczyć, że są to dane tylko osób korzystających z pomocy OPS. W szerszym ujęciu mogą być one wyższe. Źródła problemu w dalszym ciągu można upatrywać w obecnym rozwoju cywilizacyjnym, co skutkuje funkcjonowaniem w coraz bardziej złożonych i wymagających strukturach społecznych. Rynek pracy, współżycie społeczne czy edukacja, odbijają się na życiu rodzinnym czy radzeniu sobie z codziennymi sprawami. Często w tych przypadkach dochodzi też alkohol, narkotyki, przemoc, depresja. Tym samym na znaczeniu powinny zyskiwać konsultacje specjalistów, możliwość spotkania ludzi z podobnymi problemami, którzy mogliby wskazywać właściwe rozwiązywanie niepowodzeń wychowawczych ale też, z których doświadczeń można by czerpać wiedzę i kierunek działania. Jeśli powiążemy to z danymi z merytorycznego i finansowego sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pruszc za rok 2023, które mówią, że terapeuci w Punkcie Konsultacyjnym udzielili 132 godziny konsultacji porad, psycholog i psychiatra udzielili pomocy łącznie 152 osobom. Zaznaczyć należy, że zapotrzebowanie na korzystanie z usług specjalistycznych na terenie gminy wzrasta. Bezsprzeczne byłoby zwiększenie miejsc pracy na terenie gminy, co w niezaprzeczalny sposób mogłoby rozwiązać problemy ubóstwa i bezrobocia. Ponadto w sprawozdaniu z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszc za rok 2023 czytamy, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ubiegłym roku „odnotował 18 rodzin wymagających większej uwagi ze względu na problemy opiekuńczo-wychowawcze. Asystent objął swoim działaniem 18 rodzin.

2. Nadal zwiększanie dostępności do usług opiekuńczych i DPS. Obserwacje pracowników socjalnych i zgłoszenia indywidualne pokazują, że nadal wśród mieszkańców rośnie zapotrzebowanie na tego rodzaju formy pomocy. Powodem tej sytuacji jest rosnąca liczba osób starszych i schorowanych, którzy potrzebują pomocy osoby drugiej lub całodobowej opieki. Rodziny - jeżeli są - często nie mają możliwości zapewnienia właściwej opieki z powodu m. in. wykonywania pracy zawodowej, innego miejsca zamieszkania czy też braku zainteresowania losem osoby. W roku 2023 Ośrodek dysponował 3 etatami opiekunki środowiskowej, co pozwoliło zabezpieczyć najpilniejsze potrzeby mieszkańców /opieką objęto 30 mieszkańców naszej gminy/. Ponadto stosuje się również alternatywną metodę pomocy sąsiedzkiej. Widząc rosnące zapotrzebowanie na w/w usługi GOPS zgłosił się do udziału w ministerialnym programie „Opieka 75+” 2023, w ramach którego otrzymał dofinansowanie do etatu na opiekuna środowiskowego dla osób powyżej 75 roku życia.

Dodatkowo należy zauważyć, że budżet gminy uwzględnia rosnące zapotrzebowanie na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej i jest rokrocznie w tym zakresie zwiększany. Jednakże jak donoszą prognozy społeczne i demograficzne problem ten będzie narastał, w związku z czym uznano iż należy go ponownie wyodrębnić.

3. Wielkość środków finansowych na świadczenia z pomocy społecznej. Patrząc perspektywicznie zauważamy na przestrzeni ostatnich 5 lat, spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej kształtował się następująco:

- w 2019 roku udzielono wsparcia 235 rodzinom /547 osób/ to rodziny korzystające ze świadczeń od ponad 3 lat – 188, od 1 roku – 3 lat korzystało z pomocy 15 rodzin oraz rodziny objęte pomocą poniżej 1 roku – 32
- w 2020 roku udzielono wsparcia 225 rodzinom /491 osób/ to rodziny korzystające ze świadczeń od ponad 3 lat – 167, od 1 roku – 3 lat korzystało z pomocy 16 rodzin oraz rodziny objęte pomocą poniżej 1 roku – 42
- w 2021 roku udzielono wsparcia 226 rodzinom /481 osób/ to rodziny korzystające ze świadczeń od ponad 3 lat – 184, od 1 roku – 3 lat korzystało z pomocy 17 rodzin oraz rodziny objęte pomocą poniżej 1 roku – 25
- w 2022 roku udzielono wsparcia 225 rodzinom /499 osoby/ to rodziny korzystające ze świadczeń od ponad 3 lat – 153 rodziny od 1 roku – 3 lat korzystało z pomocy 28 rodzin oraz poniżej 1 roku – 44 rodziny objęte pomocą
- w 2023 roku udzielono wsparcia 220 rodzinom /462 osoby/ to rodziny korzystające ze świadczeń od ponad 3 lat – 156 rodzin, od 1 roku do 3 lat korzystało z pomocy 22 rodziny oraz poniżej 1 roku – 42 rodziny objęte pomocą

Powyższe dane pochodzą z systemu informatycznego Pomocy Społecznej POMOST.

Następuje natomiast wzrost osób korzystających ze świadczeń niefinansowych typu usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone przez specjalistów w domu podopiecznych, porady specjalistyczne czy opieka w Domu Pomocy Społecznej. Bezsprzeczny jest fakt, że mieszkańcy naszej gminy potrzebują coraz więcej pomocy usługowej w wyżej wymienionych formach. Być może kreuje nam się nowy trend w pomocy społecznej, a tym samym obraz klienta pomocy społecznej. Problemy z którymi spotykają się pracownicy uległy na przestrzeni lat przewartościowaniu. Bardzo ważnym, ale nie najważniejszym wydaje się fakt wsparcia finansowego potrzebujących. Nader złożonym jest jednak problem relacji panujących w rodzinach i angażowanie w nie wielu instytucji. Wydaje się, że część obecnego społeczeństwa jest niezaradna, wymagająca nakierowania na poprawny sposób życia, wręcz nauczania prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie/a mówimy o osobach dorosłych/ Tak więc myślimy, że na naszym terenie potrzebna byłaby instytucja wykwalifikowanego mediatora, który mógłby poświęcić więcej czasu indywidualnym przypadkom. Przedstawione powyżej kwestie wydają się wg autorów Oceny jednymi z bardziej istotnych. Autorzy zdają sobie sprawę z faktu, że czytając powyższe opracowanie można wyciągnąć szereg dodatkowych wniosków. Jednak należy mieć na uwadze, że realizacja powyższych propozycji jest ściśle związana z możliwościami finansowymi gminy, dla której zadania pomocy społecznej są jednymi z wielu. Ważnym elementem ich realizacji jest także chęć działania i współpraca samych świadczeniobiorców.

Podsumowując warto zaznaczyć, że wszystkie dotychczasowe wnioski i rekomendacje wymagają spełnienia jednego koniecznego warunku: o pomocy społecznej należy myśleć nie jak o koszcie, ale inwestycji w zasoby ludzkie, ograniczającej wykluczenie społeczne a tym samym wzmacniającej aktywne i twórcze zasoby ludzkie, istotne dla rozwoju w dzisiejszym rozumieniu społecznym.